LATVIJA
Latvian Newspaper

Published twice weekly. Authorized by EUCOM HQ. Civil Affairs Division, 14-th July, 1947, AG 383. 7 GEC-AGO. Editor: Kārlis Rabāčs. Printer: „Schwäbisches Volksblatt" Günzburg/Donau Bürgermeister — Landmannplatz 7. Population to be served: 20.000.

LATVIJA

LATVIAN NEWSPAPER

Nr. 10 (115)
Piektdien, 1948. g. 6. febr.

Iznāk otrdienās un piektdienās. Izdevējs: BALK uzdevumā Latviešu preses darbinieku sadarbības kopa. Atbildīgais redaktors: K. Rabāčs, vietn. A. Liepa, redaktori: Z. Bārda, M. Cullītis, H. Mindenbergs, A. Šmits. Adrese: Günzburg/Donau, „Latvija". — Tālruņi: apg. 84, red. 50, spiest. 92.

Kas notiks ar atraitnēm, veciem un invalidiem

Ierosināts visus DP izvietot valstīs, kas ir IRO dalībnieces

PAR „SCHWÄBISCHE LANDESZEITUNG" KŪDĪŠANU ZIŅOTS KONTROLKOMISIJAI

Jaunajā IRO budžetā nav paredzēti ietaupījumi uz apgādes rēķina

Kādus plānus IRO sagatavojusi, lai izbeigtu nometņu nokrejošanu un ģimeņu skaldīšanu, ko tagad veic lielā daļa imigrācijas komisiju, kas pieņem darbam un izceļošanai vienīgi jaunos vieniniekus un sevišķi vepselos? Kāda būs ģimeņu nākotne? Kādi ir IRO plāni, lai atrisinātu problēmu, kā izvietot atraitnes ar maziem bērniem, vecus ļaudis, cilvēkus ar aizlauztu veselību un invalidus? Šie bija trīs pirmie un trīs svarīgākie jautājumi IRO preses konferencē amerikāņu joslas galvenā štābā Heidelbergā, ko trešdien vadīja informācijas daļas vadītājs Sederlends Denlingers. IRO amerikāņu joslas šefs Edvards pašlaik izbraucis, bet uz jautājumiem atbildēja arī daudzi nodaļu vadītāji.

Uz pieminētiem trim jautājumiem atbildēja tieslietu daļas vadītājs Karters, kas tikko atgriezies no PCIRO konferences Ženevā. Viņš apliecināja, ka arī šai konferencē pieminētās problēmas atzītas par vissvarīgākām un visplašāk pārrunātas. Konference vienojusies ierosināt sadalīt visus DP starp visām tām valstīm, kas ir IRO dalībnieces tā, lai katra valsts uzņemtu zināmu noteiktu skaitu DP un līdz ar to varētu izvietot v i s u s, izbeidzot „nokrejošanu". Beļģijas pārstāvis jau tūlīt paziņojis, ka beļģu valdība akceptēs tādu priekšlikumu un uzņems savu tiesu DP. Citiem pārstāvjiem vēl jāsazinās ar savām valdībām.

Bez tam nolemts, ka IRO turpmāk vairs neslēgs līgumus par DP izvietošanu ne ar vienu valsti, kas neuzņems arī ģimenes. Līdzšinējās izvietošanas akcijas gandrīz visas pamatojas uz līgumiem, kas noslēgti, pirms IRO uzsāka darbību.

Pēc jautājuma, kas notiks ar veciem, slimiem un invalidiem, tieslietu daļas vadītājs Karters vēlreiz uzsvēra, ka pieminētām IRO dalībnieču valstu kvotēm būtu jāaptver visi bēgļi. Daļa delegātu konferencē izteikušies, ka atsevišķi slimie, it sevišķi tādi, kas sirgst ar lipīgām kaitēm, būtu jāaprūpē tepat Vācijā. Slimo un darbam nespējīgo jautājums ir taisni tas, kas padarot visu izvietošanas problēmu tik sarežģītu, bet jācer, ka to izkārtos iespējami taisnīgi.

Pēc šī paskaidrojuma repatriācijas daļas vadītājs Izraels izteicās, ka slimo pārvietošana nebūšot iespējama, tāpēc tiem paliekot tikai divas iespējas — iekļauties vācu saimniecībā vai braukt mājās. Pēc viņa domām šiem ļaudīm vajadzētu atgriezties dzimtenē. Piemēram, Polija sūtot šurp ambulances vilcienus, lai savāktu slimos bēgļus un garantējot tiem aprūpi slimnīcās pašā Polijā.

„Tā kā emigrācija ir viens no svarīgākajiem IRO mērķiem, tad būtu interesanti zināt, vai sagaidāma šī darba reorganizācija personāla un materiālā plāksnē un vai IRO rīcībā ir šim nolūkam vajadzīgi fondi?" tālāk jautāja žurnālisti.

Atbilde skanēja, ka nauda emigrācijas organizēšanai nepietrūkšot. Mr. Karters bez tam paskaidroja, ka Ženevas konferencē slēgtā sēdē pieņemts IRO budžets nākošajam saimniecības gadam. Tuvākā laikā to arī publicēšot. Starp citu budžetu apspriežot un grozot jau paredzēts, ka vajadzēs vairāk naudas kuģu sagādāšanai. Angļu pārstāvis ierosinājis radīt speciālu fondu šai vajadzībai ar to, ka katra valsts iemaksātu IRO dalības naudu avansu uz 1949. g. maksājumu rēķina. Šos līdzekļus praktiski varētu ātri atmaksāt, jo ar katru DP ātrāku aizbraukšanu dabīgi samazinājas izdevumi par viņu aprūpēšanu. Vienbalsīgi pieņemta rezolūcija, ka priekšlikums atbalstāms, bet visiem delegātiem vēl jāsazinās ar savām valdībām.

Vesela rinda jautājumu liecināja par neapmierinātību ar apstākļiem izceļošanas nometnēs Bucbachā, Minchenes Funkkaserne un Flandernkaserne. „Vai ziņas par apstākļiem Bucbachas nometnē, kā tie attēloti vēstulēs „Latvijas" redakcijai, atbilst patiesībai?" — „Kā izskaidrojamas ziņas no Vircburgas, Štutgartes un Darmštates, ka izceļotājiem uz Austrāliju dotas tikai 6 stundas laika sagatavoties ceļam?" — „Vai ir tiesa, ka pēc izceļotāju kuģu aizbraukšanas uz Austrāliju vai Kanādu IRO emigrācijas centri paliek bez personāla tāpēc, ka darbinieki pēdējā brīdī paši aizņem vietas, kas vēl palikušas brīvas?" — „Izcelotāji sūdzas, ka pēdējā brīdī tiem atņemtas ne tikai IRO izdotas, bet arī privātas mantas un nav izdotas pat kvītes? Vai tas tiesa?"

Visvairāk atbildes uz šiem jautājumiem deva izvietošanas daļas darbinieks Dīns, jo — daļas vadītāja Trimble pašlaik devusies uz Bucbachu personīgi pārbaudīt apstākļus nometnē. Dīns atzina, ka izceļotāju nometnēs patiešām bieži logi izsisti un spuldzes nozagtas, jo cilvēki, kas tur pirms izbraukšanas uzturās tikai dažas dienas, paši rīkojoties nevērīgi. „Mēs zinām, ka apstākļi slikti, lai gan darām, ko varam, lai uzturētu kārtību!" Tiesa arī, ka vienā gadījumā Austrālijas braucējiem bijis tikai 6 stundas laika. Ziņas dažkārt nokavējas tāpēc, ka imigrācijas komisijas ierodas pēdējā brīdī un tomēr gribot savas kvotes piepildīt.

(Beigas 5. lpp.)

„Svētais tēvs domā par jums"

PĀVESTA SPECIĀLAIS SŪTNIS Dr. ALOIZS MINCHS VALKĀ UN FIŠBACHĀ

„Svētais tēvs izsaka līdzjūtību jums visiem, kam bija jāatstāj dzimtene. Viņš seko jūsu dzīvei un liktenim. Viņš pavada jūs visās jūsu gaitās," teica pāvesta speciālais sūtnis Vācijā Fargo bīskaps Dr. Aloizs Minchs (Muench), kas 1. februārī apmeklēja Valkas un Fišbachas nometni. Augsto viesi sveica prāvests J. Pudāns, LCK pārstāvis mons. dekāns J. Velkme, abu nometņu vadītāji un latviešu un igauņu katoļticīgie trimdinieki, kas atmiņai bīskapam dāvāja daudzas skaistas veltes. Bīskaps pāvesta vārdā svētīja dievlūdzējus un stiprināja tos līdzcietīgiem vārdiem. „Tautu — vienalga, lielu vai mazu, likteņi jākārto taisnības un Kristus mīlestības garā. Pienāks laiks, kad arī jūs varēsit atgriezties dzimtenē," sacīja bīskaps.

Viesis ieradās arī latviešu katoļu studentu kongresā, kas no 1.—3. febr. notika Valkas nometnē.

Paraksts Padomju Savienības — Rumānijas līgums, bet Bulgārijā nolemts atstāt tikai vienu politisku partiju

VAI BŪVĒS ODERAS—DONAVAS KANĀLI?

Trešdienas vakarā Maskavā parakstīts Padomju Savienības un Rumānijas draudzības un sadarbības pakts, kas starp citu paredz, ka Rumānija sadarbosies ar Padomju Savienību kara gadījumā, ja uzbruktu Vācija vai kāda valsts, „kas stāv aiz Vācijas". Līgums slēgts uz 20 gadiem. Moltovs pēc parakstīšanas izteicies, ka šim līgumam īpaša nozīme „kara kūdīšanas laikmetā, kad daudzi vēršas pret demokratijām". Līdzīgus līgumus Padomju Savienība jau parakstījusi ar Poliju, Čehoslovakiju un Dienvidslaviju.

BBC korespondents Varšavā ziņojis, ka Balkānu valstu savstarpējos līgumos starp citu esot paredzēts kopīgi būvēt kanāli no Oderas uz Donavu. Lai to varētu veikt, vēl jāpiesaistot arī Polija un Čechoslovakija. Sagatavošanās darbi it kā jau esot paveikti. Šādam kanālim būtu liela nozīme Polijas lauksaimniecības ražojumu izvietošanai Balkānu tirgū, bet vēl lielāka būtu tā stratēģiskā nozīme, jo praktiski tas savienotu Baltijas jūru ar Melno jūru.

Sofijā trešdien beigusies Bulgārijas „tēvzemes frontes" konference, kurā pieņemta ministru prezidenta Dimitrova ieteiktā programma: turpmāk par vienīgo politisko partiju Bulgārijā atzīt „tēvzemes fronti", kurā iekļautos pārējās partijas, slēgt visas reliģisko organizāciju privātās skolas, radīt kollektīvas saimniecības, nacionālizēt rūpniecību, bet ārpolitiski: panākt miera līgumu revīziju un Bulgārijas uzņemšanu UN. Dažas dienas pirms tam Dimitrovs lielā runā atkal apgalvojis, ka „ASV cenšas izraisīt jaunu karu un pārvaldīt pasauli ar Maršala plāna palīdzību."

BBC, NYHT

Zviedrija karā vēlas palikt neitrāla un nepiedalīsies rietumu blokā

ARGENTĪNA VĒLAS PIEDALĪTIES MARŠALA PLĀNĀ

Zviedrija neiekļausies un nepiedalīsies nekādā Rietumeiropas valstu blokā, trešdien parlamentā paskaidroja zviedru ārlietu ministrs Undēns. Tā vietā Zviedrija atbalstīšot Skandinavijas valstu tiešu sadarbību, ko par vēlamu atzinis arī Bevins savos priekšlikumos par rietumvalstu ūniju. Zviedrija pilnībā atzīstot Maršala plānu, bet esot jānožēlo, ka tajā nepiedalās visas Eiropas valstis. Varbūtēja kara gadījumā Zviedrija gatava pildīt savus pienākumus kā kārtīga UN locekle, saskaņā ar UN chartu, bet kara gadījumā darīs visu, lai arī šai karā varētu saglabāt savu līdzšinējo neitrālitāti.

Šo ārlietu ministra paskaidrojumu zviedru vakardienas prese sniedza izcilā ietērpā pirmajās lappusēs, un zviedru sabiedrībā tas radījis vislielāko ievērību. BBC, sniedzot šo ziņu, piezīmē, ka, pēc angļu ārlietu ministrijas ziņām, Anglija Zviedrijai nav iesniegusi nekādu piedāvājumu par pievienošanos rietumu ūnijas plāniem.

Pārējo valstu apspriedes par Rietumeiropas ūnijas dibināšanu turpinās. Bevina priekšlikumus par piecu valstu nolīgumu apsprieduši angļu un franču lietpratēji, un kāds Londonas ārlietu ministrijas pārstāvis izteicies, ka visdrīzākā laikā sākšoties sarunas par līgumu slēgšanu, kas radītu pamatus rietumu ūnijas dibināšanai. Nākamajā nedēļā paredzama Beneluksa valstu ārlietu ministru tikšanās, kur tiem, paredzams, nodos angļu un franču kopējos priekšlikumus piecu valstu nolīgumam. Beļģijas ārlietu ministram Spākam un angļu ministram Mak Nīlam šonedēļ bija paredzētas apspriedes Briselē. Briselē sākušās 14 Eiropas valstu apspriedes par muitas ūnijas noslēgšanu, bet Hāgā sanāks Beneluksa valstis, lai sastādītu savu rezervju bilanci. Francija izteikusi gatavību stāties sarunās par muitas ūniju ar Beneluksa valstīm un Italiju.

Uz 14 valstu apspriedēm Briselē, kurās piedalās Beļģijas, Anglijas, Holandes, Luksemburgas, Austrijas, Dānijas, Francijas, Grieķijas, Eires, Islandes, Itālijas, Portugales, Turcijas un Šveices delegācijas, novērotājus sūtījusi arī Zviedrija, Norvēģija, Kanāda, Pakistana, Indija, Dienvidafrikas ūnija, Austrālija un Jaunzēlande.

(Beigas 5. lpp.)

Turcija atsauc sūtni no Padomju Savienības

Irakas jaunā valdība neratificē līgumu ar Angliju

BBC ceturtdienas rītā ziņoja, ka Turcijas valdība nolēmusi atsaukt savu sūtni no Padomju Savienības. Maskavā palikšot tikai Turcijas lietvedis. Oficiāli par iemeslu minēts tas, ka kopš 1945. g., kad atjaunotas diplomātiskās attiecības, Padomju Savienība Turcijā iecēlusi tikai lietvedi, bet līdz šim laikam vēl nav izraudzījusi sūtni. Tuvāku ziņu pagaidām nav.

Ankaras radio dienu pirms tam ziņoja, ka ASV gatavojoties nodot Turcijai 4 zemūdenes un 4 iznicinātājus, kas tuvākā laikā ieradīšoties Turcijā ar amerikāņu instruktoru vienībām, kas tūlīt apmācīšot turku jūrniekus jauno kara kuģu izmantošanai.

No Grieķijas valdības karaspēks ziņo par jauniem panākumiem ziemeļos. Pēc INS ziņām, nemiernieku vadonis Markoss kādā savas valdības sēdē esot nosaucis partizānu stāvokli par „kritisku". Tai pašā laikā dienvidslavu aģentūra „Tanjug" ziņo, ka piecu Tesalijas ciemu zemnieki sadalījuši sīksaimniecībās vairāk nekā 300 ha lielu muižu, kas piederējusi Grieķijas karaļa ģimenei.

ASV ārlietu ministrija noraidījusi padomju protestu pret amerikāņu rīcību Irānā, jo šis protests nedibinoties uz patiesiem faktiem. Irānas valdība vēl savu atbildi Padomju Savienībai nav publicējusi. Reutera aģentūra norāda, ka padomju protests neesot vis iztulkojams kā tiešs uzbrukums Irānai, bet vairāk tikai kā daļa no vispārējas diplomātiskas ofensīvas, ko Maskava sākusi pret ASV.

Irakas jaunā valdība nolēmusi neratificēt nesen parakstīto alianses līgumu ar Angliju. Pavaldonis atlaidis parlamentu divu nedēļu atvaļinājumā, „lai nogaidītu sakarsēto prātu atvēsināšanos".

BBC, NYHT

Pieminekļis Gandijam

Mīlzīgu Gandija statuju pēc Nujorkas Brīvības statujas parauga paredzēts uzstādīt pie Bombejas ostas ieejas. Izmeklēšana, kuras rezultātā līdz šim apcietinātas jau 80 personu, noskaidrojies, ka sazvērniekus it kā financiāli atbalstījis kāds ekstrēmi nacionālistisks indu maharādža — multimiljonārs. Visā Indijā turpinās sēru sarīkojumi Gandija piemiņai un demonstrācijas par indu un muhamedāņu sadarbību un politiskās vardarbības izbeigšanu.

Izceļotāja ar lāpīšanu nopelna kažoku

VAI VĒRTS MĀCĪTIES UN KO?

LATVIJAS LĪDZSTRĀDNIEKA VĒSTULE NO ANGLIJAS

Nesen kāds Vācijas latviešu laikraksts publicēja vēstuli no Anglijas un šajā vēstulē (pēc atmiņas citējot) bija teikti apmēram šādi vārdi: „Amata prasmei te Anglijā nav nekādas nozīmes. To darbu, kas mums še jāstrādā, var iemācīties dažās dienās." Lielisks skubinājums visiem tiem, kas gatavojas braukt uz šejieni! Tātad, dārgie, marš uz krāsnaugšas un mierīgi guļiet nost, līdz kāds jūs kaut kur aizvedīs, kaut ko jums iemācīs un kaut ko par visu to maksās. Par nožēlošanu, kaut tu lepns paliktu, tas nu būtu tas pats ļaunākais, ko vien kāds cilvēks var otra labā izdomāt.

ŠO VĒSTULI MŪSU LĪDZSTRĀDNIEKS ANGLIJĀ ANDRĒJS GRAUDS, KAS PATS TUR IR NODARBINĀTS KĀ EIROPAS BRĪVPRĀTĪGAIS STRĀDNIEKS, REDAKCIJAI PIESŪTĪJIS AR ŠĀDU MOTO:

„CEĻINIEK, KAD GARĀM EJI, APSTĀJIES UN APDOMĀ: KAS ES BIJU, TAS TU ESI, KAS ES ESMU, TAS TU BŪSI."

Ir taisnība, ka tikai retais, ļoti retais Eiropas brīvprātīgais strādnieks Anglijā ir novietots darbā savā specialitātē; daži desmiti darbinieku, tulku un virtuves darbu lietpratēju (hosteļu dienestā), daži dārznieki, daži traktoru vadītāji, daži drēbnieki un sievietes pogu caurumu šuvējas (apģērbu fabrikā), nedaudzi mechaniķi, agrākie tekstilnieki, lauksaimnieki — un . . . mūsu pārskatāmā apkārtnē saraksts ar to tad arī būtu sastādīts. Citiem vārdiem — ļoti maz. Atbilstoši W. H. programmai, ievesti tikai strādnieki un tad arī tikai zināmu darbu nozarēm.

Bet spriest no šī apstākļa vien, ka amata prasmei te nav nekādas nozīmes, būtu pārāk pārsteidzīgi. Nevienu brīdi nedrīkst aizmirst, ka tas, kas kaut ko prot, ar laiku tomēr atradīs lielākas vai mazākas iespējas savas prasmes izmantošanai un tāpat kā tas, kas kaut ko jau prot, daudz vieglāk iemācās kuru katru darbu un to strādā krietni vieglāk nekā tas, kas neprot nekā. Mēģināsim šo vienkāršo likumību paskaidrot ar dažādiem Anglijas prakses piemēriem.

Kādā Līdzas tekstilfabrikā darbu atrod grāmatvedis Kalniņš un elektromontieris Bērziņš (uzvārdi pieņemti, bet visi citi apstākļi pareizi). Ne vienam, ne arī otram nav ne mazākās sajēgas par tekstilfabriku, bet viņu darbs jau gan arī ir tik vienkāršs, ka to var iemācīties ne vien pāris dienās, bet pat pāris stundās: viņi ar ratiņiem pieved vērpējām tukšas spoles un aizved pilnās un vaļas brīžos „patur nodaļas meistaram knīpstangas", t. i., piepalīdz meistaram pie mašīnu remontdarbiem, kādi nu tie ar „vietējiem" līdzekļiem tiek izdarīti. Tā tas bija tad, kad abi sāka darbu. Tagad, divus mēnešus vēlāk, aina ir diezgan ievērojami mainījusies. Kamēr grāmatvedis Kalniņš par minimālo atalgojumu stumj ratiņus, un viņš to darīs vēl ilgi, elektromontieris Bērziņš, kaut arī viņam ar elektrību še nav ne mazākās darīšanas, jau ir meistara palīgs ar nedaudz paaugstinātu algu, ar solījumiem, ka viņa alga vēl augs arī uz priekšu un ka līdz ratiņu stumšanai viņš vairs nekad atpakaļ neslīdēs. Kaut arī Bērziņš agrāk bija strādājis pavisam citā nozarē, taču tur iegūtā prasme un roku veiklība viņam ļāvusi daudz vieglāk un ātrāk iedzīvoties jaunā darbā un tur avansēt kā grāmatvedim Kalniņam, kuram technisko zināšanu un amata prasmes vispār nav.

(Beigas 2. lpp.)

...o un to

...daļai arī tādas, kas līdz ...s par neziedējamām. Za... ...lājums arī sagāžot daudz... ...ās medicīnas teorijas. Bēr... ...ekas, kas pusotra gada la... ...a izārstētas, uzskatītas p... ...amām. Pēc Zajiceka ... ...ajiem apgalvojumiem, trī... ...ijumos nervu centri ne... ...cināti, bet tikai narkotizē... ...novērst, pievadot attiecīgo... ...u vielas. Kāda 7 g. v. mē... ...ecus gadus pēc pārciesto... ...riekas 10 minūšu laikā ... ...brīnumziedi" pilnīgi izārs... ...gan tai abas kājas bijā... ...skārtas. Tāpat laikra... ...rākus citus gadījumus.

...U iespējams izkalt tik p... ...piemēram, no 1 kubikmi... ...iela klucīša var izveidot ... ...10.000 kvadrātmilimetru ... ...s biezums — 0,0001 mm. ...ā izpūstu ziepju burbuļu ... ...ums dažkārt esot plānāk... ...kai 0,000006 mm. Izlejot ... ...ļļu, iespējams radīt 0,0... ...ezu eļļas plēvīti. Varot p... ...ka šī plēvīte sastāv tikai ... ...molekulu kārtām.

...SLĪGA ZEMESTRĪCE ... ...o jauniem slepeniem ierok... ...riem ziņo amerikāņu žurn... ...y". Ar īpašu ierīci esot ie... ...zraisīt zemes garozas vibr... ...uru virzienu un intensit... ...lējama no zemes vai lidm... ...šis „ierocis" sniedzoties ... ...iem, lieliem ūdeņiem un ... ...n. Iespējams, ka tas esot v... ...V trumpjiem pret, t. s., „... ...bumbu", kādu it kā taisot ...nāt krievi.

...ustvārdu mikl...

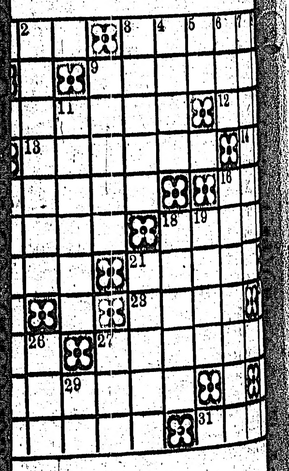

...eniski: 1. Ievainojums. 3. ... ... basketboliste. 9. Pedāļ... ...kas instruments. 12. Latv... ...radis. 13. Kosmētikas līdz... ...Elements. 15. Kukaiņi. 16. S... ...Matemātikas termins. 18. Ilg... ...anes darba varone. 20. D... ...Minerāls. 22. Elements. 23. S... ...s vārds. 25. Darina ... ...Gatavot ēdienu. 28. Latv... ...nieks. 30. Noslēpumu ... ...Koks.

...ateniski: 1. Trauks. 2. Chiru... ...palīglīdzekļi. 3. Dzejoļa sast... ...4. Upe Vācijā. 5. Elemen... ...azīstamas organizācijas agrā... ...mējums. 7. Latviešu skanr... ...Koncentrēta garšviela. 9. D... ...ti. 11. Ķermeņa daļa. 15. T... ...16. Bībeles persona. 17. ... ...ies. 18. Eskulaps. 19. Nesp... ...ti. 21. Pilsēta Eiropā. 24. Nadz... ...Saiklis. 27. Pārmāca. 29. Nots...

...EPRIEKŠĒJĀS KRUSTVĀRDU MĪKLAS ATRISINĀJUMS

...imeniski: 1. Veselis. 6. Sēj. 9. ... ...ksa. 11. Datele. 12. Maks. 13. ... ...a. 14. Āmrija. 17. Da. 19. ... ...20. Mauri. 22. As (arsēns). ... ...nas. 24. Kaitēt. 26. Teļš. 27. Vi... Atkāpes. 30. Met. 31. Oži...

...teniski: 1. Vadmala. 2. Sa... ...Līlija. 4. Izera. 5. Sm (samar... ...Skan. 7. Eskadra. 8. Jās. 10. A... ...s. 15. Muskete. 16. Irtiša. 18. ... ...s. 20. Metisi. 21. Undīne. 22. ...i. 25. Alkt. 26. Tam. 29. Po...

LATVIJA
LATVIAN NEWSPAPER
Nr. 10 (115) 1948. g. 6. februārī

Ar autora parakstu vai iniciāliem parakstītajos rakstos izteiktās domas nav katrā ziņā redakcijas domas.

AIZMIRSTS LĒMUMS

Pagājušā gada decembrī laikrakstos bija lasāma ziņa, ka Latviešu preses biedrība nolēmusi stāties pie latviešu bibliotēku ierīkošanas ārpus Vācijas, minot par šo bibliotēku vietām Angliju un Savienotās Valstis. Šīm bibliotēkām būtu ārkārtīgi svarīgs uzdevums — uzkrāt sevī visus vēl pieejamos latviešu rakstus, arhīvu materiālus utt. un kopt un glabāt tos no izputēšanas. Tajā pašā laikā šīs bibliotēkas kļūtu arī par neaizstājamu materiālu avotu pašiem kultūras darbiniekiem.

Varēja domāt, šim teicamajam un augstākā mērā svarīgajam lēmumam būs dzīva jo dzīva sabiedrības atbalss. Taču atbalss nebija tikpat kā nekādas. Laikrakstos gan parādījās vēl ziņa, ka lietuvieši tādu krātuvi Ņujorkā jau iekārtojuši un tur jau savākts ļoti daudz vērtīgu materiālu, kuŗu sakārtošana arī jau sākusies. No latviešu puses bija izteikts laikam viens vienīgs labvēlīgs piebildums, kas tādu latviešu rakstu krātuvi ieteica izveidot ne vien Anglijā un Savienotās Valstīs, bet arī Dienvidamerikā. Tad atkal palika viss klusu un arī šobrīd nav nekas grozījies.

Taču preses biedrības iekustinātais nodoms ir pārāk svarīgs, lai to pamestu „pusratā", kā tas, diemžēl, noticis ar dažu labu vērtīgu ierosinājumu. Nepētīsim to, kāpēc tas tā noticis, bet konstatēsim vienīgi to, ka vienas pašas preses biedrības spēki un varēšana gan šoreiz būs par mazu, lai svētīgo nodomu īstenotu. Te jārod sadarbība ar citām organizācijām, piem., ar Humānitāro zinātņu asociāciju, ar mūsu centrālajām pārstāvībām, ar visu latviešu sabiedrību, lai pasākumam dotu vajadzīgo vērienu un gaitu.

Arī pats ierosinājums būtu paplašināms, ietverot tajā ne vien domu par mūsu vēl atlikušo garīgās kultūras vērtību un liecību saglabāšanu, bet pūloties tām nodrošināt arī nākotnē uztvērējus — trimdas latviešu jaunaudzes. Un tas būs iespējams tikai tad, ja šīs jaunaudzes neatsvešināsies no latviskas domāšanas un no latviešu valodas.

Izklīstot tālāk svešumā un iejaucoties citu tautu vidū, ir jārēķinās, ka savas latviešu skolas tur nevarēsim uzturēt un bērniem būs jāapmeklē tās zemes skolas, kurā tie dzīvos. Tomēr arī tādos apstākļos, ja vien būs kaut cik lielas latviešu grupas, un tādas, jācer, būs, vēl paliek iespēja rīkot papildskolas vai kursus, kur skolas bērni varētu mācīties arī latviešu valodu, iepazīties ar savas tēvijas vēsturi, ģeografiju utt. Līdzīgi rīkojas jau mūsu tautieši Zviedrijā.

Bet arī šāda rīcība būs lielā mērā apgrūtināta, ja šajās papildu skolās nebūs latviešu mācības grāmatu un mācības līdzekļu. Var šaubīties, vai tad, kad pieminētos apstākļos tie būs vajadzīgi, būs arī iespējas tos sagādāt, ja jau iepriekš par to nebūsim rūpējušies. Bet tagad sagādāt šos līdzekļus eventuālām vajadzībām nākotnē mums gan ir iespējams.

Liekas, tas ir tikai labas gribas un organizācijas jautājums, ja pie preses biedrības ierosinātām bibliotēkām raditu arī latviešu skolu grāmatu un mācības līdzekļu fondus, kuŗos jau tagad nogādātu un uzkrātu vajadzīgos materiālus. Katram izdevējam, kas izdod kādu mācības grāmatu, būtu uzliekams par pienākumu noteiktu skaitu eksemplāru nodot šo fondu vajadzībām. Te nevarētu būt iebildumu no izdevējiem, jo fondētie eksemplāri paliktu apgādu īpašumā, vienīgi to apsaimniekošanas tiesības pārietu fondu pārvaldei. Ar to būtu panākts, ka eventuālām latviešu papildskolām Anglijā, ASV, Kanādā, Brazilijā, Austrālijā vai citur būtu nodrošināti mācības līdzekļi, vai — citiem vārdiem — latviešu nākamajām audzēm svešumā radīts ceļš uz latvietību.

Tiklab preses biedrības ierosinātais latviešu bibliotēku ierīkošanas, kā latviešu mācības grāmatu fondu izveidošanas jautājums savā saknē ir viens un tas pats, tāpēc abus tos ērti apvienot. Tā kā šis darbs pēc sava plašuma un nozīmības iet pāri atsevišķas organizācijas darbības rāmjiem, tad būtu jāvēlas, lai tā organizēšanu uzņemtos LCK, proti, tās izglītības nozare. Jācer, ka arī LCP, kuŗas pirmā šīgada sesija solīta šī mēneša beigās, pasākumam neliegs savu atbalstu un norādījumus.

Kārlis Rabācs

Vai vērts mācīties un ko?

(Turpinājums no 1. lpp.)

Jeb atkal citāda rakstura gadījums: Kādam farmerim vajadzīgs priekšstrādnieks, un šoreiz uz šo vietu var kandidēt arī Eiropas brīvprātīgie strādnieki. No vairākiem, dotību ziņā apmēram līdzīgiem kandidātiem, farmeris izvēlas to, kas prot vadīt auto, jo šajā farmā priekšstrādnieka pienākumos ietilpst arī piena kannu aizvešana ar smago auto no kūts līdz ceļam — tur kannas uzņem īpašs piena auto.

Mums gan nav zināms, vai Eiropas brīvprātīgais strādnieks var Anglijā iegūt autovadītāja tiesības, bet tajā pašā laikā uzdrošināmies apgalvot, ka auto un traktoru vadīšanas māksla te var noderēt ļoti bieži. Motors še ir ieņēmis zirga vietu un, tāpat kā mūsu zemē ar zirgu, tā te ar motoru prot braukt gandrīz visi. Nav nekāds retums redzēt, ka 10 g. vecs zēns ar traktoru ved uz tīrumu mēslu vezumu — arī mūsu zemē šī vecuma zēni šādos pat apstākļos bija vareni braucēji, gan ar zirgu. Bet ja nu arī tiktu pie vizināšanās pa ļoti labajiem, Eiropas brīvprātīgais strādnieks nebet arī ļoti līkumotajiem Anglijas ceļiem, tad līdz traktora vadītājam tīrumā jau ir avansējis viens otrs. Bez tam te ir parasta lieta, ka dārznieks vai kalpotājs kopj sava šefa mašīnu, piebrauc to pie durvīm un novieto garāžā. Vispār māka mašīnu kopt un ar to braukt pieder pie tām lietām, kas var noderēt. Mēs nedomājam, ka šim nolūkam būtu vajadzīgas sevišķi lielas teorētiskas zināšanas. Arī zirga īpašnieks nav sevišķi liels speciālists dzīvnieku anatomijā un vajadzības gadījumā uzmeklēs veterināru. Še analogais uzdevums piekrīt daudzajām auto remonta darbnīcām, kuŗas ierīkotas gandrīz vai uz katra soļa.

Tie nu bija tikai daži, garām ejot atzīmēti, gadījumi, bet tādu ir daudz un mēs nemaldīsimies, teikdami, ka, arī iegūtā speciālitātē nestrādājot, jaunās dzīves cēlājam ļoti noderēs viņa praktiskās zināšanas un par tām patērētā enerģija atmaksāsies kaut arī netieši, bet tomēr ar uzviju. Un, protams, tas pats sakāms par valodu. Tās prašana atmaksājas vienmēr, tās prašana nes augļus daudzos gadījumos, ka tos nevar ne aptvert, ne uzskaitīt. Pieminēsim še vienīgi W. H. visjaunāko akciju — ogļraču vervēšanu. Tam, kas angļu valodu jau kaut cik prot, vairs nav jātērē 2 mēneši valodas skolā, tas tiek tiešā uz ogļraču skolu un 2 mēnešus ātrāk par citiem var sākt pelnīt un dzīvot. Anglijas apstākļos šai iespējai ir liela nozīme.

Mums šķiet, ka, salīdzinot ar līdzšinējām paražām, arodu mācīšanās jēdziens būtu krietni paplašināms un to derētu izteikt: katram jāiemācās kaut ko strādāt, un ne tikai jāiemācās, bet arī fiziski jāievingrinās. Protams, tas domāts tiem, kas dzīvē neko nav strādājuši — jo, arī tādi gadījumi ir. Mums gadījās būt klāt, kad kāda agrāk daudz lutināta dāma sūdzējās, cik fiziski un morāliski grūts esot viņas darbs slimnīcā. Viņa cerējusi ar sūcekli slapināt slimniekiem pieres, būt viņiem par eņģeli utt, bet viņai nu esot cauru dienu jāmazgā grīdas, jānes netīrumu trauki un jādara daudzi līdzīgi darbi. Vienīgā iespēja (angļu valodas neprašana), darbu mācīšanās un fiziska treniņa trūkums viņai darba sākuma mēnešus padarījis ārkārtīgi grūtus. Klausoties šo stāstu, mums bija jāatceras Lībekas latviešu slimnīca, kur vienmēr trūka grīdu mazgātāju. Slimnīcas direkcija mēģinājās gan ar labu, gan ar jaunu — ar klaušām, ar uzpirkšanu. Bet kas tā gan būtu par lielisku skolu, it sevišķi vēl visstingrākās māsas uzraudzībā! Un gluži tādu pašu skolu mēs jau Vācijā novēlētu daudziem citiem — cik tas gan atvieglotu šejienes dzīves saskaņu! Katrs arods ir labs, bet tam, kas nav strādājis nemaz, der pamācīties — vienkārši kaut ko strādāt, pilnu darba laiku un pieklājīgā darba tempā.

Bet aroda prasmes medaļai, tāpat kā visur citur, arī Anglijā ir otra puse. Tā rūpīgi paskatoties apkārt, nākas konstatēt, ka starp šejienes Eiropas brīvpratīgajiem strādniekiem ir jau savi 3—5% tādu, kam kabatā ir nevis daži šiliņi, bet gan kāds simts vai pat pāris simtu mārciņu. Šī jaunā „virsšķira" komplektējas gandrīz vienīgi no amatniekiem, no tiem amatniekiem, kam ir iespēja un kam pietiek spēka un enerģijas strādāt savu arodu pēc darba laika. Jā, patiešām, viegli tas nav, bet atcerēsimies labi — arī Latvijā daudzi gāja pa šo pašu ceļu un taisni tā izrāvās uz augšu. Mūsu amatnieku darba iespējas gan še ir ļoti ierobežotas — tie galvenā kārtā apkalpo tikai Eiropas brīvprātīgos strādniekus. Bet tā kā amatnieku skaits ir samērā neliels, tam pašam privātais darba laiks īss, tad ir liela laime, ja var pasūtināt uzvalku pie latviešu drēbnieka. Mēs pazīstam kādu šī aroda meistaru, kas, pa vakariem strādādams, še šuj jau divdesmito uzvalku un katrs pašūtais uzvalks viņam ienes 5 mārciņas. Kaut strādādami dažreiz ļoti primitīvos hosteļu baraku apstākļos, solīdu šiliņu ražu ievāc frizieri un kurpnieki. Darba netrūkst šuvējām. Daža adītāja pasūtinājumus jau pieņem nākamam gadam. Vienu otru reto pulksteņu labotāju cilvēki patiešām gāž apkārt. Dūšīgi strādā kabatas portfeļu taisītāji. Kādā sadales nometnē, blakus savam vienkāršajam nometnes darbam, strādāja latviešu zobārsts. Pie viņa tautieši brauca patiešām pat no otra Anglijas gala.

Ir bijuši arī daudzi mēģinājumi piegādāt mūsu amatnieku ražojumus angļu veikaliem. Dažas dāmas, piem., ar ļoti lieliem panākumiem „uzņem zīda zeķēm acis", dažas ada, kāda cita Vācijā iemācījusies tā aizlāpīt ieplēstās drēbes, ka to nevar saskatīt, un ar to ir tikusi pie dārga kažoka. Vispār tomēr jautājums par mūsu amatnieku ražojumu piegādi angļu veikaliem vēl nav pietiekami skaidrs, jo te jāsastopas ar amatnieku organizāciju noteikumiem, kas vairākkārt esot tulkoti mūsu amatniekiem nelabvēlīgi un pat vēl trūkst precīzas informācijas.

Pēdējie apstākļi, lai cik tie būtu nepatīkami, mūsu konstatējumu tomēr nemaina: Anglijā mūsu amatnieki, vismaz kāda to daļa, pēc sava tiešā darba strādā savu arodu, kaut vai tikai tautiešu un likteņa biedru vajadzībām. Bet līdz ar to materiālā ziņā straujī paceļas vispārējais *Eiropas brīvprātīgo* strādnieku ieņēmumu līmenis.

Daudz vairāk še tomēr ir tādu mūsu cilvēku, kas gan skaļi, gan arī klusībā domā: „Savas pāris stundiņas dienā jau nu varētu atlicināt, lai kaut ko uzsāktu, bet ko īsti?" Par nožēlošanu, šī prātošana pārāk bieži beidzas bez panākumiem. Lai kaut ko pasāktu, vispirms kaut kas jāprot, un nevis otrādi. Vienīgi ar šo kārti rokā var sākt domāt par piedalīšanos spēlē, kur tāpat ne katrs ir laimētājs.

Anglijā, janvārī.

Andrējs Grauds

No pilsētas uz pilsētu

Mācītājs Klaupiks, kas līdz šim daudz pūlējies savu Eiropas tautas brāļu labā, Savienotās Valstīs veicis daudzus ceļojumus, braukdams no pilsētas uz pilsētu un iedams no baznīcas uz baznīcu, kur izskaidrojis bēgļu patieso stāvokli un ieinteresējis amerikāņu sabiedrību palīdzības darbam un pārtikas un drēbju ziedošanai DP vajadzībām. Nesen mācītājs Klaupiks atgriezies no mēneša ilga ceļojuma pa Kanādu, kur pēc laikraksta „The Blakon" ziņām viņam bijusi izdevība skaidrot arī emigrācijas iespējas uz šo zemi.

„Kaķu koncerts" padomju žurnālistiem

Padomju žurnālistu grupa, kas patlaban viesojas Vācijas amerikāņu joslā, pagājušo svētdien ieradusies arī kādā DP nometnē *Laimā* pie Minchenes. Tur mītošie baltieši un ukraiņi viesus gan uzņēmuši mierīgi, bet toties sarīkojuši tiem skaļu izvadīšanu. Kā ziņo „New York Herald Tribune", padomju korespondenti, ko pavadījuši amerikāņu militārās valdības virsnieki, bez starpgadījumiem sarunājušies ar dažiem DP. Bet kad grupa nometni atstājusi, DP visus izvadījuši ar zobgalībām un „kaķa koncertu".

Amerikāņu armija iepriekšējā nedēļā bija noliegusi padomju korespondentiem apmeklēt nometnes, norādot, ka tas varētu radīt sarežģījumus un viesiem būtu vajadzīga militārās policijas palīdzība. Kaut gan, kā minētais laikraksts noskaidrojis Frankfurtē armijas galvenajā štābā, šis aizliegums nebijis atcelts, viens no žurnālistu pavadoņiem paskaidrojis, ka Laimas nometnes apmeklējumam viesiem bijusi atļauja.

NYHT

Latviešu pārstāvība izceļotāju transitnometnē Minchenē

BALK atzinība Bavārijas latviešu labākajām skolām un skolēniem

SĀKTI PRIEKŠDARBI PIRMO LATVIEŠU VISPĀRĒJO DZIESMU SVĒTKU ATCEREI

Bavārijas apgabala latviešu komiteja savā pēdējā sēdē nolēma Minchenes Funkkasernes izceļotāju transitnometnē noorganizēt latviešu pārstāvību, par ko jau saņemta piekrišana. Ar to BALK informācijas birojs cer ievērojami atvieglot mūsu tautiešu izceļošanas formālitāšu kārtošanu, jo sūdzības par apstākļiem minētajā transitnometnē nav mazinājušās. BALK mēģinās arī uzturēt visciešākās attiecības ar mums piemērotāko izceļošanas zemju pārstāvjiem, turpinās propagandu, lai sekmētu mūsu valsts patstāvības atgūšanu un latviešu trimdinieku stāvokļa uzlabošanu. Lai šis darbs noritētu kontaktā ar tautiešu vajadzībām un arī lielākos vācu laikrakstus informētu par DP patieso dzīvi, BALK lūdz piesūtīt bez maksas vai pret samaksu 2 eks. nometnēs iznākošos laikrakstus vai informācijas biletenus.

BALK izglītības daļa par savu galveno uzdevumu uzskata mūsu skolu augstā līmeņa saglabāšanu. Šajās dienās ar vācu iestādēm Minchenē turpinājās sarunas, lai beidzot reiz oficiāli varētu nokārtot mūsu ģimnaziju gatavības apliecību pielīdzināšanu vācu ģimnazijām un latviešu ģimnaziju absolventi gūtu tiesības iestāties Vācijas augstskolās. Dānijas latviešu skolu valdei dāvāts Vācijā iznākušo grāmatu komplekts. Apgabala labākai tautskolai, kas atrodas Vircburgas centrālajā nometnē, BALK nolēma dāvāt mākslinieka A. Sildega gleznu. Turpmāk paredzētas balvas arī katra apgabala labākam ģimnazijas absolventam. BALK garīgās aprūpes daļa saņēmusi kāda ārzemju labvēļa paziņojumu, ka tuvākā laikā piesūtīs medu izdalīšanai 1—5 g. v. Bavārijas latviešu bērniem.

Nākamajā vasarā paiet 75 gadi no latviešu pirmajiem vispārējiem dziesmu svētkiem. BALK organizētā iniciātoru sapulce, kuŗā piedalījās prof. Ad. Ābele, J. Poruks un V. Bērzkalns, atzina, ka dziesmu dienas atcere atzīmējama vienlaicīgi visas mūsu trimdas dzīves apjomā. Šo ierosinājumu BALK nosūtīja izlemšanai LCK. Neatkarīgi no atbildes sāksies priekšdarbi Bavārijas apgabala dziesmu dienas sarīkošanai.

BALK administrātīvi-juridiskā daļa turpina izdot personības dokumentus, kas tādus kara laikā nozaudējuši. Pēdējos pāris mēnešos izsniegtas vairāk nekā 500 šādas apliecības. BALK turpinās arī padomu sniegšanu tautiešiem tiesisko attiecību kārtošanā. Komitejas tautas kopības daļa informē izskrinētos un trūkumā nonākušos tautiešus, ka ievēros tikai tos pabalsta lūgumus, kuŗiem būs nometņu vai kopu komiteju atsauksmes par pabalsta nepieciešamību. Adreses lūgumu nosūtīšanai: München 22, Herzog Rudolfstr. 49 vai Nürnberg 2, DP Camp Valka.

Mežu strādnieki „Singer" firmas mežu darbiem Kanādā

Minchenes izceļotāju *nometnē sā*kusies 35 DP vervēšana un pārbaude darbam „Singer" šujammašīnu fabrikas mežos Kanādā. Mežu darbiem izmeklē vienīgi 21 līdz 40 gadu vecus baltiešus ar praksi mežu darbos. Pieprasīti gan tikai vienlieki bez ģimenēm, bet pieņem arī precētus vīriešus, ja tiem ir speciālas zināšanas. Piederīgie varēšot sekot tikai tad, kad būs nokārtots novietošanas jautājums. Katru gadījumu izlemj „Singer" firmas pārstāvis. Firma pieņemtos DP iepriekš vēl īpaši apmācīs un gādās arī par novietojumu. Garantētas parastās algas.

IRO

Rīkos baltiešu rakstnieču un žurnālistu dienu

Jau gandrīz gadu darbojas Baltijas tautu sieviešu padome, kas kļuvusi par krietnu faktoru tagadējā cīņas posmā par trīs Baltijas tautu likteņa atvieglošanu un šo zemju brīvības atgūšanu.

BSP tuvākajos nodomos ir rīkot Baltijas tautu sieviešu — rakstnieču un žurnālistu dienu Vācijā. Paredzēts izdot arī Baltijas sieviešu — gleznotāju un grafiķu reprodukciju albumu. Latviešu, lietuviešu un igauņu valodā vēl izdos grāmatu par zīdaiņu kopšanu trimdas apstākļos. Radusies doma sarīkot arī baltiešu jaunatnes dienu, tās noorganizēšanu nododot pašu jauniešu ziņā

VĒSTULES REDAKCIJAI

A. Jaunzems, Germersheimā

KONKRĒTS PRIEKŠLIKUMS

Visi līdzšinējie informācijas un propagandas izdevumi latviešu valodā ir privātas uzņēmības rezultāts. LCK Informācijas biroja uzdevums nu būtu radīt tajos kādu galveno līniju un izdot autoritātīvus darbus un informācijas jautājumos sadarboties ar pārējām Baltijas tautām. Informācijas birojs gan radies pārāk vēlu, lai visu zaudēto atgūtu, bet man būtu šādi priekšlikumi:

1) Būtu jāizdod *divas* grāmatas, viena lielāka, otra mazāka, kas veltīta latviešu un vispār baltiešu pārvietoto personu jautājuma popularizēšanai ārzemēs. Mazākā apmēra grāmata noderētu ārzemnieku ieinteresēšanai un tādēļ sastādama ar pēc iespējas bagātīgu illustrātivo materiālu un mazāk teksta un statistisko datu. Saturā pārsvarā jābūt pašreizējiem DP dzīves apstākļiem Vācijā un viņu aktuālajām problēmām. Ja pēc tam ārzemniekam rastos interese, viņam varētu dot otru, lielāku darbu, kas apskatītu arī latviešu vēsturi un tautu un, galvenais, latviešu sasniegumus neatkarības laikā.

2) Abas grāmatas jāizdod tā, lai katrs latvietis aizceļotājs varētu paņemt vismaz vienu eksemplāru līdz.

3) Abi darbi jāsastāda četrās valodās: angļu, amerikāņu, franču un spāņu (Anglijai un kolonijām, ASV, Francijai un kolonijām un Dienvidamerikai). Pretēji līdzšinējai praksei, kad tulkoja latviešu valodā sastādītus rakstus svešvalodā, jāpieaicina labi attiecīgo svešvalodu pratēji, kas tekstu tūlīt sastādītu angļu, amerikāņu, franču un spāņu valodā. Ļoti svarīgs un līdz šim neievērots fakts ir lielās atšķirības starp angļu un amerikāņu valodu un šo tautu raksturiem. Rezultāti būs nesalīdzināmi labāki, ja, atsevišķajām tautām domātos izdevumus sastādot, vislielākā mērā vaditos no šo tautu rakstura un īpašībām.

4) Līdzšinējo izdevumu parastā kļūda ir, ka tajos pārāk daudz nevajadzīgu datu, kas lasītājus (pat latviešus!) tā apgrūtināja, ka atņēma interesi. Lielā izdevuma vēsturiskai daļai vajadzētu būt īsai un interesantai, daudz lielāku vērību pievēršot pastāvīgās Latvijas sasniegumiem. Par visām lietām jāizvairās no illustrātīvā materiāla trūkuma un vispārējās nepārskatāmības uni neuzskatamības.

5) Laikam nereālizējams ideāls būs grāmatu izdalīšana bez maksas, lai gan arī tāda iespēja drikstētu pastāvēt. Katrā ziņā grāmatu cena būtu jānoliek ievērojami zemāk par tradicionālo caurmēra RM 5,20 līmeni.

Nometņu dzīve

BEVERNAS baltiešu nometnē Cerība par nometnes vadītāju ievēlēts Teodors Keizers, bet komitejā G. Brunovskis, V. Miķelsons, K. Veidelis, B. Čunčins, H. Lagzdiņš un lietuvietis O. Lungas. Bevernas nometnē nodibināta YMCAs nodaļa. Pagaidu valdē darbojas T. Keizers, A. K. Deksnis. Diriģenta G. Brunovska vadībā pie YMCAs jau noorganizēts vīru koris ar 60 dziedātājiem.

ŠLEZVIGAS-HOLŠTEINAS apgabala jaunatnes audzināšanas padomē par priekšsēdi ievēlēts P. Bukāns, priekš. biedri O. Silis un sekr. A. Raiskums

Bevina īstenot

Cik spēciga va

RIETUMEIROPAS APVIE
SAULES LIELVALSTI" —
MOTĪVIEM

Trīs Beneluksa valstis, Holande un Luksemburga, pārbaudījušas Bevina priek —pievienoties Anglijas-Fran vienības paktam, lai veidotu tu rietumvalstu ūnijai, un sveikušas, reizē lūdzot Ang Franciju tuvāk raksturot rietumu ūniju. Tagad Ang smiegusi franču valdībai k projektu piecu valstu noli Cik līdz šim zināms, tad visumā saskanots ar pagājus Denkerkā noslēgto angļu-fra līgumu. Kad projektu būs dījusi franču valdiba, tad tr rējām valstīm paredzēts iesn guma projektu jau galīgā ve

Londonas diplomātu aprind skata, ka viena no galvenajā jekta atšķirībām, salīdzinot a ļu-franču paktu, laikam būs ka pēdējais bija domāts galve kopējai aizsardzībai pret iesp jaunu Vācijas agresiju nākotn mēr piecvalstu līgumā šis mo būšot mazāk izcelts. Iemesls varētu būt jau vairākkārt iz doma, ka Maršala plānā un tējā paplašinātā Rietumeiropa vienībā būtu ietilpināma arī tumvācija. To nupat vēlreiz p rojis Anglijas delegāts starpt kajā kristīgo demokratu konfe Luksemburgā, Dr. Džordžs K pēc viņa domām, Vācija būt klaujama Rietumeiropas ūnijā, neatkarīgi no tā, kādus apveid ūnija iegūtu.

Austrumu viedokli rietumu ū jautājumā no jauna raksturo ko forma laikrakstā sestā numura vadraksts, kurā Bevinam, rie ūnijas priekšlikuma autoram, mests, ka viņš, šķiet, esot nodo kļūt par „Amerikas gauleiteru ropā". Bet tāds viņš tikpat va palikt tikai līdz tam laikam, ka ASV uzskatīšot par vajadzīgu aizstāt ar kādu amerikāņu ģene Kominforma laikraksts, piem „protokolu M", norāda, ka šī „v juma" pavedieni novedot līdz a Krietu ministrijai. Tas arī esot l pārvadījums, ka angļi, kopā ar f ču sociālistiem un Šūmachera dim Vācijā, amerikāņu imperiāl vadībā ar saviem rietumu bloka domiem tikai vēlas atdzīvināt ero ass valstu pretkominternes p šu.

Īpatu apgaismojumu Bevina tumu ūnijas plāniem sniedz ame kāņu publicists Donalds Bells, k komentārus/ parasti sniedz an „Daily Mail" kā „amerikāņu viedo ja" atspoguļojumu. Bells mēģina bildēt uz diviem galvenajiem jau jumiem: cik plaša un stipra var kļūt ietelktā rietumu ūnija un k dēļ Bevins saviem tālu ejošie priekšlikumiem izvēlējies tieši tag dējo momentu.

Ja runa būtu tikai par trīs ma Beneluksa valstu ietilpināšanu an ļu-franču" alianses līgumā, izsak Bells, tad lieta būtu vienkārša. Š valstis, kas pēdējos gados sadarb jušās visplirmā kārtā ar Angliju, t ged izrāda gatavību iekļauties fran ču-itaļu muitas ūnijas projektā. Be šās solis varētu mazināt Anglija tekmi šīni Eiropas stūri, kam zoļa stratēģiska nozīme Anglija šu aizsardzībai. Tādēļ būtu dabis ki, ja Anglija savu stāvokli pūlēto saglabāt ar tādu nokārtojumu, ka Beneluksa valstis piesaistītu tikpa dzēt Londonai kā Parīzei.

Trī militārā nozīmē Beļģija un Holande, nerunājot par Luksemburgu, ņu, neko daudz nevarētu palīdzēt Anglijai un Francijai, kas jau sa saistītas kopējai aizsardzībai. Bet Bells Bevina plānotajai rietumu ūnijai, neatkarīgi no tā, vai tajā vēlāk iesaistītu arī Italiju un citas valstis, nākotnē piešķir daudz lielāku svaru un nozīmi. Tā meklējama Bevina ieteikumā, ka Eiropas rietumu orga- nizācija ietver arī iespēju visciešākā sadarboties ne vien ar Anglijas, bet arī franču, holandiešu, beļģu un portugāļu aizjūras īpašumiem.

Tās, citos vārdos, varētu nozīmēt vēsas koloniālās pasaules apvienoša- ņu angļu-franču vadībā. Pēc šāda Bevina plāna būtu apturama kolo- nālo impēriju sadrupšana un rie- mumu ūnija kļūtu par jaunu spēcīgu valstu bloku ne vien Eiropā, bet arī Āfrikā un Āzijā. Tālāk raksta autors uzsvel Bevina norādījumu uz Vidējo austrumu lielo nozīmi Anglijas spē- ku sistēmā un draudzību ar arabiem, kā pašā laikā neminot ne vārda par šiju-arābu konfliktu Palestīnā. Pēc viņiem domām, to varot izskaidrot vieglī ar angļu nodomu iesaistīt arābu pasauli jaunās rietumu ūnijas globālajā sistēmā. Anglija,

Bevina mēģinājums īstenot Čerčila sapni

Cik spēcīga varētu kļūt rietumu ūnija

RIETUMEIROPAS APVIENĪBA CEĻŠ UZ TREŠO „GLOBĀLO PASAULES LIELVALSTI" — DAŽI VIEDOKĻI PAR „BEVINA PLĀNA" MOTĪVIEM UN IESPĒJAMĀM SEKĀM

Trīs Beneluksa valstis, Beļģija, Holande un Luksemburga, kopīgi pārbaudījušas Bevina priekšlikumu —pievienoties Anglijas-Francijas savienības paktam, lai veidotu pamatu rietumvalstu ūnijai, un to apsveikušas, reizē lūdzot Angliju un Franciju tuvāk raksturot ieteikto rietumu ūniju. Tagad Anglija iesniegusi franču valdībai konkrētu projektu piecu valstu nolīgumam. Cik līdz šim zināms, tad projekts visumā saskaņots ar pagājušā gadā Denkerkā noslēgto angļu-franču nolīgumu. Kad projektu būs pārbaudījusi franču valdība, tad trim pārējām valstīm paredzēts iesniegt līguma projektu jau galīgā veidā.

Londonas diplomātu aprindās uzskata, ka viena no galvenajām projekta atšķirībām, salīdzinot ar angļu-franču paktu, laikam būšot tā, ka pēdējais bija domāts galvenokārt kopējai aizsardzībai pret iespējamu jaunu Vācijas agresiju nākotnē, kamēr piecvalstu līgumā šis moments būšot mazāk izcelts. Iemesls tam varētu būt jau vairākkārt izteiktā doma, ka Maršala plānā un varbūtējā paplašinātā Rietumeiropas apvienībā būtu ietilpināma arī Rietumvācija. To nupat vēlreiz pasvītrojis Anglijas delegāts starptautiskajā kristīgo demokratu konferencē, Luksemburgā, Dr. Džordžs Ketlins. Pēc viņa domām, Vācija būtu iekļaujama Rietumeiropas ūnijā, pat neatkarīgi no tā, kādus apveidus šī ūnija iegūtu.

Austrumu viedokli rietumu ūnijas jautājumā no jauna raksturo kominforma laikraksta sestā numura ievadraksts, kurā Bevinam, rietumūnijas priekšlikuma autoram, pārmests, ka viņš, šķiet, esot nodomājis kļūt par „Amerikas gauleiteru Eiropā". Bet tāds viņš tikpat varēšot palikt tikai līdz tam laikam, kamēr ASV uzskatīšot par vajadzīgu viņu aizstāt ar kādu amerikāņu ģenerāli. Kominforma laikraksts, pieminot „protokolu M", norāda, ka šī „viltojuma" pavedieni novedot līdz angļu ārlietu ministrijai. Tas arī esot lieks pierādījums, ka angļi, kopā ar franču sociālistiem un Šūmachera ļaudīm Vācijā, amerikāņu imperiālistu vadībā ar saviem rietumu bloka nodomiem tikai vēlas atdzīvināt Hitlera ass valstu pretkominternes paktu.

Īpatu apgaismojumu Bevina rietumu ūnijas plāniem sniedz amerikāņu publicists Donalds Bells, kura komentārus parasti smiedz angļu „Daily Mail" kā „amerikāņu viedokļa" atspoguļojumu. Bells mēģina atbildēt uz diviem galvenajiem jautājumiem: cik plaša un stipra varētu kļūt ieteiktā rietumu ūnija un kādēļ Bevins saviem tālu ejošiem priekšlikumiem izvēlējies tieši tagadējo momentu.

Ja runa būtu tikai par trīs mazo Beneluksa valstu ietilpināšanu angļu-franču alianses līgumā, izsakās Bells, tad lieta būtu vienkārša. Šīs valstis, kas pēdējos gados sadarbojušās vispirmā kārtā ar Angliju, tagad izrāda gatavību iekļauties franču-itaļu muitas ūnijas projektā. Bet tāds solis varētu mazināt Anglijas ietekmi šinī Eiropas stūrī, kam ir izcila stratēģiska nozīme Anglijas salu aizsardzībai. Tādēļ būtu dabiski, ja Anglija savu stāvokli pūļētos saglabāt ar tādu nokārtojumu, kas Beneluksa valstis piesaistītu tikpat cieši Londonai kā Parīzei.

Tīri militārā nozīmē Beļģija un Holande, nerunājot par Luksemburgu, neko daudz nevarētu palīdzēt Anglijai un Francijai, kas jau sasaistītas kopējai aizsardzībai. Bet Bells Bevina plānotajai rietumu ūnijai, neatkarīgi no tā, vai tajā vēlāk iesaistītu arī Italiju un citas valstis, nākotnē piešķir daudz lielāku svaru un nozīmi. Tā meklējama Bevina izteikumā, ka Eiropas rietumu organizācija ietver arī iespēju visciešākā veidā sadarboties ne vien ar Angliju, bet arī franču, holandiešu, beļģu un portugaļu aizjūras īpašumiem.

Tas, citos vārdos, varētu nozīmēt visas koloniālās pasaules apvienošanu angļu-franču vadībā. Pēc šāda Bevina plāna būtu apturama koloniālo imperiju sadrupšana un rietumu ūnija kļūtu par jaunu spēcīgu valstu bloku ne vien Eiropā, bet arī Afrikā un Āzijā. Tālāk raksta autors izceļ Bevina norādījumu uz Vidējo austrumu lielo nozīmi Anglijas spēku sistēmā un draudzību ar arabiem, tai pašā laikā neminot ne vārda par žīdu-arabu konfliktu Palestīnā. Pēc Bella domām, to varot izskaidrot vienīgi ar angļu nodomu iesaistīt visu arabu pasauli jaunās rietumu ūnijas globālajā sistēmā. Anglija, liekas, arī esot ar mieru samaksai par to līdz galam atbalstīt arabu viedokli.

Jaunā valstu un to koloniju apvienība gan nespētu tūlīt spēji pārmainīt spēku līdzsvaru visā pasaulē, jo gandrīz visas no šīm valstīm pašreiz vājas un saimnieciski atkarīgas no amerikāņu palīdzības. Tomēr šāda „pasaules lielvalsts", sniegdamās apkārt vai visai zemes lodei un kontrolēdama milzīgas izejvielu un darba roku rezerves, pēcgalā gan varētu kļūt spēkā līdzīga „lielajiem diviem" vai pat pārspēt katru no tiem.

Ievērojot veco principu pasaules diplomātijā — nepieļaut spēcīgāku varu izveidošanos, kā Padomju Savienība, tā ASV ilgu laiku bijušas pret jebkādu rietumu bloku, ieskaitot koloniju imperijas. Vinstons Čerčils šīs idejas atdzīvināja pēdējā kara laikā, bet Padomju Savienība tās noraidīja, un arī Vašingtona uzņēma visai vēsi. Vašingtona tomēr savus uzskatus mainījusi pēdējā gada laikā, kad tai radusies spēcīga vēlēšanās radīt kādu pretsparu Padomju Savienībai. Tā Bevinam tagad dota iespēja mēģināt pārvērst Čerčila sapņus īstenībā — ne vairs pret abu „lielo" gribu, bet jau ar ASV atbalstu.

Saskatāmi arī vēl vairāki citi iemesli, kādēļ Bevins izraudzījies šo momentu savu nodomu deklarēšanai. Pirmkārt, viņam bija jāpārvar stipra kreisā spārna opozicija lēboristu partijā. Bet šo opoziciju novājināja Maršala palīdzības piedāvājums, bet it sevišķi Londonas konferences izjukšana. Bevins izmantoja šo opozicijas visvājāko momentu. Otrkārt, Bevinam nogaidot pārāk ilgi, vadība varētu pāriet Francijas rokās, kas plāno muitas ūniju ar Italiju un Beneluksa valstīm. Arī Anglija bija aicināta tajā piedalīties, bet aicinājumu nevarēja pieņemt savu saistību dēļ ar impērijas pārējām daļām. Bevinam nākot klajā ar ierosinājumu, Francija jau gatavojās devalvēt savu valūtu un kļūt par spēcīgu sacensoni pasaules tirgos. Tādēļ Anglijai bija jāpanāk kāda politiska vienošanās, iekāms vēl Francija pagūtu organizēt lielāko daļu Rietumeiropas pēc sava prāta.

Treškārt, lai kaut cik tuvā nākotnē varētu radīt kādu rietumu ūniju, sarunām jābūt krietni pavirzītām uz priekšu jau pirms pavasara, kad Francijas stāvoklis varētu kļūt stipri grūts. Būtu iespējams, ka ģenerālis de Golls pārņemtu varu, un tad angļu strādnieku valdībai vairs nebūtu ērti piedāvāt jaunradītai de Golla valdībai to, ko tagad iespējams daudz ērtāk piedāvāt Šumana „vidusceļa" valdībai.

Ceturtkārt, Maršala plāns draud stipri sarukt un zaudēt daudz no savas nozīmes. Tā galvenā ideja bija ieteikums konsolidēt Rietumeiropu kā kopumu, nevis atbalstīt atsevišķas valstis. Bet 16 plāna valstu konference maz ko paveica virzienā uz Eiropas apvienošanu. Jaunais Bevina ierosinājums tādēļ eventuāli varētu labvēlīgi ietekmēt ASV kongresa nostāju.

Pēc pēdējām ziņām, gan nav gandrīz nekādu cerību pabeigt kongresa apspriedes par Maršala plānu līdz paredzētajam terminam — 1. aprīlim. Tāpat būtu arī brīnums, ja izdotos novērst plānotās summas samazināšanu. Republikāņi jau nolēmuši, ka senāta debates šinī jautājumā nav sākamas pirms 1. marta. Tām vēl sekos apspriedes tautas pārstāvju namā.

Tie ir daži viedokļi par Rietumeiropas ūnijas plāniem un tās iespējamām izpausmēm tālākā perspektīvā. Pēc UP ziņām, Anglija jau neoficiāli mēģinot uzzināt arī Skandinavijas valstu domas ūnijas jautājumā. Bez Itālijas un Portugales vēl dzirdēts minam arī Spānijas vārds, bet vairums lietpratēju gan domā, ka par Spānijas iesaistīšanu varētu runāt tikai pēc Franko režīma likvidēšanas.

M. Č.

Vienīgā iespēja rietumu civilizācijas glābšanai

Rietumu demokratijām jāsaglabā pietiekams militārs spēks, lai aizturētu un, vajadzības gadījumā, atvairītu tālākas agresijas, otrdien izteicies agrākais angļu ārlietu ministrijas diplomātiskais padomnieks, lords Vansitarts starptautiskā stāvokļa vērtējumā. Pieredze rādījusi, ka neviena totālitāra vara nav pildījusi savus nolīgumus, tādēļ atklāta valoda esot drošākais paņēmiens starptautiskajās attieksmēs.

Vansitarts norādīja, ka viņš jau gadiem ilgi aizstāvējis Rietumeiropas ūnijas ideju, jo tā esot vienīgā iespēja rietumu civilizācijas glābšanai. Saimnieciski, politisks un arī militārs rietumu bloks arī būtu spējis aizkavēt otro pasaules karu. Tagad esot jāaizkavē trešais, jo UN to patlaban spējot tikpat maz, kā savā laikā Tautu Savienībā. — „Neviens nevar pareizi novērtēt starptautisko stāvokli, kas nespēj vai negrib atzīt, ka totālitāro sistēmu piekritēji, komūnisti, fašisti un nacisti, visi ir vienas ģimenes locekļi," izteicās Vansitarts.

Vācija amerikāņu karikatūrista skatījumā

Newsweek

Vai Staļingradas ģenerāļi pievienosies „vācu tautas kongresam"?

Berlīnes politiskās aprindās sagaida, ka tuvākajos mēnešos no Padomju Savienības uz Vācijas padomju joslu atgriezīsies feldmaršals Paulus, ģenerālis Zeidlics un citi „Brīvās Vācijas nacionālās komitejas" locekļi, lai ar savu piedalīšanos stiprinātu tā saukto „vācu tautas kongresu".

Ziņas un nostāsti par Padomju Savienībā apmācāmām un Paulusa vadītām vācu „slepenajām armijām" nav norimuši, pie kam pēdējie ziņojumi, pēc lietpratēju vērtējuma, pelnot jau lielāku ticamību. „Brīvās Vācijas komitejas" locekļu piederīgie un personīgi draugi Vācijā, to vidū viņu agrākie kara biedri, kas šeit jau pilda politiskus un administrātīvus uzdevumus, saņēmuši atkārtotus norādījumus, ka „staļingradieši" cerot drīzumā atgriezties Vācijā. Pēc Reutera informācijas, kāda grupa pēc pamatīga politiskās apmācības kursa jau ieradusies no Ukrainas, lai pārņemtu svarīgus amatus padomju joslas propagandas mašinērijā.

Minētā komiteja, kas nodibinājās 1943. g. Maskavā pēc Staļingradas kapitulācijas, sastāvēja vairumā no vācu komūnistiem — emigrantiem un daļēji no sagūstītiem virsniekiem. Komūnisti un daļa zemāko virsnieku jau atgriezušies un saņēmuši amatus, bet vēl nav atlaists neviens virsnieks ar augstāku dienesta pakāpi par pulkvedi. Komiteja pati tagad likvidēta, un tās uzdevumu — rēgulēt vāciešu sadarbību ar padomju varu — pārņēmis padomju joslas pretfašistisko partiju bloks SED vadībā, ieskaitot kristīgos demokratus un liberāldemokratus. Atceltā Jakoba Kaizera vadītie kristīgie demokrati tomēr arvien vairāk mēģināja atraisīties no SED bloka diktāta savas partijas politikā. Krievu iedvesmotās politikas reālizēšanu tagad uzņēmies SED noorganizētais „vācu tautas kongress", kas domāts kā masu organizacija ar individuāliem biedriem, sekojot maršala Tito „nacionālās atbrīvošanas frontes" paraugam. Kad Kaizera kristīgie demokrati atteicās kongresam pievienoties, pēc padomju iejaukšanās atcēla Kaizeru un likvidēja līdzšinējo partijas vadību krievu joslā. Tagad pieņem, ka ar „Brīvās Vācijas" ģenerāļu ierašanos varētu mēģināt stiprināt „tautas kongresa" prestižu.

DM

Kādas traģēdijas nobeigums

MIRIS MODERNĀS AVIĀCIJAS PIONIERIS UN VIENS NO PIRMĀS LIDMAŠĪNAS IZGUDROTĀJIEM ORVILS RAITS

Deitonā, ASV, 31. janvārī 76 gadu vecumā miris viens no izcilākajiem aviācijas pionieriem Orvils Raits. Kaut gan tagadējā paaudzē Raitu vārds bija pa daļai aizmirsts, vēsturē brāļu Orvila un Vilbera Raitu vārdi ierakstīti uz visiem laikiem.

Pirms 45 gadiem, 1903. g. 17. decembrī, brāļi Raiti Kiti Haukā, Savienotajās Valstīs, izdarīja pirmo lidojumu ar lidaparātu, smagāku par gaisu. Raitu kastveida pūķim līdzīgais divplāksnis toreiz noturējās gaisā 12 sekundes, nolidojot nepilnus 40 metrus un nepaceļoties augstāk par 3 metriem no zemes, bet šis lidojums ir sākums visai modernās aviācijas vēsturei. Diviem nepazīstamiem velosipēdu mechaniķiem klusībā bija izdevies tas, par ko pirms viņiem bija sapņojušas daudzas cilvēku paaudzes. Raitu mazā divriteņu darbnīca Deitonā ir visas aviācijas rūpniecības šūpuļa vieta. Vecākais brālis Vilbers mira jau 1912. g., kad lidmašīna joprojām vēl nebija nekas daudz vairāk par mechanisku rotaļu, bet Orvils Raits vēlāk devis vēl daudz vērtīgu uzlabojumu aviācijai.

Neatlaidīgi darbodamies ap cilvēka lidošanas ideju un izpētījuši visus līdz tam laikam zināmos meklējumus šinī nozarē, Raiti visā klusībā 1900. g. beidzot uzbūvēja savu pirmo planieri. Mēģinājumi īpaši izmeklētajā vietā, vējainajā kāpu rajonā Kiti Haukā tomēr panākumus nedeva, bet Raiti tajos guva dažus jaunus aerodīnamiskus atklājumus. Izmantojot tos, viņi savu aparātu uzlaboja, un divus gadus vēlak tas tiešām pacēlās gaisā. Nu vēl atlika atrisināt svarīgo dzinējspēka problēmu. Raiti savam planierim piebūvēja pašu konstruētu 12 zirgu spēku motoru un divus pašu veidotus propellerus. Lidmašīnas plākšņi bija 10 metru plati, apvilkti ar vienkāršu kokvilnas audumu; tai nebija skrietuļu, bet vienīgi kaut kas līdzīgs slēpēm. Abi aiz plākšņiem novietotie propelleri ar motoru bija sajūgti ar velosipeda ķēdei līdzīgu ierīci. Motors atradās uz apakšējā plākšņa, tam blakus lidotāja vieta, kam mašīna bija jāvada gulus.

1903. g. 14. decembrī Kiti Haukas kāpās divi viri meta gaisā naudas gabalu, lai izšķirtu, kuram no abiem pirmajam atļauts riskēt ar savu sprandu. Loze krita Vilberam. Nezinas pilnu gaidu satraukts, viņš iegūlās aparātā un mēģināja paceltie. Bet atkal sekmes izpalika. Trīs dienas vēlāk mēģināja Orvils. Spēcīgs vējš plosīja kāpu krūmus 17. decembrī, kad Orvils Raits atlaida stiepli, kas turēja lidaparātu. Vilbera balstīts, tas devās uz priekšu un pēc 12 metru ieskrējiena tiešām pacēlās gaisā! Bija noticis vēl nebijušais: mašīna līdz ar cilvēku pašas spēkiem bija atraisījusies no zemes un lidoja . . .

Tai pašā dienā brāļi izdarija vēl trīs lidojumus, pie kam pēdējā lidaparāts jau nolidoja 852 pēdas (ap 260 metru), noturoties gaisā gandrīz minūti — 59 sekundes.

Bet ziņas par šo notikumu tikko nokļuva līdz ārpasaulei, kas bija svēti pārliecināta, ka cilvēks drīzāk liks ūdenim tecēt pret kalnu nekā lidos. Turklāt deviņas dienas iepriekš, 1903. g. 8. decembrī, tai laikā pazīstamākais amerikāņu lidošanas pionieris Langlijs, gribēdams demonstrēt savu mechaniski piedzīto lidaparātu, bija iegāzies Potomakas upē. Gadiem ilgā darbā Langlijs savā aparātā bija ieguldījis 70.000 dolaru, bet problēmu tomēr nebija atrisinājis. Viņa neveiksmi redzēja un aprakstīja desmitiem žurnālistu, bet Raitu panākumus neredzēja neviens. Tikai gadus četrus vēlāk Amerika un pārējā pasaule apjēdza, ko īsti paveikuši brāļi Raiti.

Eiropā pirmā ieinteresējās Francija. Vilbers Raits 1908. g. ieradās Eiropā un uzvarēja pirmajās starptautiskajās „aeroplānu" sacensībās Le Mansā, kur viņam uzcelts piemineklis. Amerikāņu armija neinteresējās par izgudrojumu, un 1912. g., kad ar tīfu mira Vilbers Raits, ASV armijai bija tikai 12 lidmašīnu. Bet divus gadus vēlāk izcēlās pasaules karš, un nu valstis pēkšņi sāka šķiestin šķiest līdzekļus aviācijai, lai izveidotu militāriem mērķiem noderīgus „aeroplānus". Sākās aviācijas strauja attīstība.

Tikai Orvila Raita nāve mūsu paaudzei atgādinājusi, ka šis aviācijas pašu sākuma laiku pionieris visu laiku vēl dzīvojis mūsu vidū, kaut tagad lasām, ka aviācija jau sasniegusi skaņas ātrumu un lidmašīnas ir katram zēnam pazīstama rotaļa.

Un otra lieta, ko atgādina Orvila Raita nāve: cilvēces senā sapņa piepildījums — aparāts, kam bija dot cilvēkām spārnus, 45 gados kļuvis par vienu no baigākajiem cilvēku iznīcināšanas līdzekļiem. Orvils Raits deva cilvēkiem spārnus, bet viņš arī piedzīvoja vēl otru pasaules karu un līdz mūža galam nebeidza brīnīties un nožēlot, ko cilvēki ar viņa izgudrojumu izdarījuši.

DAŽOS VĀRDOS

„Krasnaja Zvezda" ziņojumu par amerikāņu un angļu flotes atbalsta punktu izbūvi Dānijā ministru prezidents Hodtofts noraidījis kā „fantastisku". Tas esot tik tālu no patiesības, ka nepelnot nopietnus komentārus.

„Glāb vienu draugu Eiropā" sauc jauna palīdzības organizācija ASV, kas darbosies kā Šveices „Caritas" aģente ASV un Kanādā un pārdos pārsūtīšanai uz Eiropu zīmes, pret kurām Eiropas noliktavās varēs iegūt pārtiku. Tā paātrināšot saiņu pienākšanu gala mērķī.

„Brīva Bavārija — simbols brīvai Eiropai" — deklarējis prof. Borrs kādā „bavāriešu partijas" sapulcē. Partija cīnoties par rietumniecisku Eiropu. Prūši allaž esot bijuši slikti demokrati un tādi arī palikšot. Prūšu gara izejpunkti esot Berlīne, Frankfurte un arī Maskava.

Itālijas parlamenta vēlēšanas notiks 28. aprīlī.

Neatkarīgo sociālistu apvienību Austrumeiropas atbrīvošanai Parīzē nodibinājuši Austrumeiropas politiskie emigranti — sociālisti. Par organizācijas priekšsēdi ievēlēts ungārs Pajers, kuru tai pašā dienā aizmuguriski sāka tiesāt tautas tiesa Budapeštā. Daži Pajera „līdzstrādnieki" jau paguvuši prāvā liecināt, ka Pajers viņu klātbūtē esot sniedzis ASV aģentiem ziņas par Ungārijas armiju un slepenpolicijas darbu.

Ražot atombumbas masveidīgi un iekārtot fabrikas ražošanai „uz slīdošās" lentas esot ASV atomenerģijas komisijas mērķis, teikts komisijas ziņojumā kongresam. Bez tam komisijas mērķos ietilpstot arī „jaunu atomieroču izveidošana."

Likumprojektu par valūtas reformu Francijā nacionālā sapulce pieņēmusi bez grozījumiem.

Komūnisti pilnīgi aplenkuši Mandžurijas galvaspilsētu Mukdenu.

Portugale vienojusies ar ASV, ka tās arī turpmāk drīkstēs izmantot Azoru salas par aviācijas atbalsta punktu saskaņā ar priekš 5 gadiem noslēgto līgumu.

Par itaļu iecelošanu Argentīnā vienojušās Itālijas un Argentīnas valdības. Argentīna uzņemšot strādniekus un intelektuālus, došot tiem argentīniešu strādnieku un pilsoņu tiesības un maksāšot ceļu.

Organizē palīdzību daudzbērnu ģimenēm

LSK Aizgādības pārvalde, pēc Latvijas Sarkanā krusta organizācijas aicinājuma Beļģijā, vāc ziņas par latviešu daudzbērnu ģimenēm. Amerikā radusies iespēja tām sagādāt dāvanu saiņus. Par daudzbērnu ģimenēm ziedotāji pieprasījuši sīkākas ziņas, kuras sakopo LSK pilnvarotie rajonos. Pirmie saraksti jau nosūtīti uz Briseli.

Izskrīnēto tautiešu ģimenes un mātes, kas saviem gaidāmiem bērniem nav saņēmuši pūriņus no IRO, var pieprasīt LSK Aizgādības pārvaldei flaneli un gumijas pupiņus. Lūgumam pievienojama ārsta zīme, ka lūdzēja atrodas grūtniecības stāvoklī, uz kuras LSK pilnvarotais izdara atzīmi, ka prasītāja zīdaiņu pūriņu līdz šim nav saņēmusi. Flaneli un pupiņus izsūta bez atlīdzības. Pieprasījumi sūtāmi LSK Aizgādības **pārvaldes priekšniekam** Ād. Šildem: (16) **Münchhausen, Kr. Marburg/L.**

LSK Aizgādības pārvalde norāda Mātes un bērns sekciju vadībai, rīkojot bērnu rītus, **nepiemirst ieaicināt ārpus nometnes esošos latviešu bērnus.** Bērnu rītu rīkošanai ļoti noderīga ir **Elzas Klaustiņas** sarakstītā dziesmu un deju spēle Mežs runā.

Amerikāņu joslā reģistrētas vairākas krietnas latviešu ģimenes, kas gribētu ņemt audzināšanā latviešu zēnus un meitenes vecumā no 2 līdz 7 gadiem, kam trūktu vecāku. Par audžubērniem interesējas arī tautieši Zviedrijā. Pēdējie jau izprasījuši zviedru iestāžu atļauju bērnu iecelošanai. Bāreņi un citi bezvecāku bērni pieteicami LSK Aizgādības pārvaldei.

S. —V.

VADĀTĀJS

Ilonas Leimanes romāns. Izdevis H. Rudzītis (Grāmatu Draugs)

Pirms kādiem sešiem gadiem Ilona Leimane mūs pārsteidza ar savu pirmo romānu — pārsteidza tāpēc, ka viss, ko viņa līdz tam bija uzrakstījusi, bija gaužām nenozīmīgs un bāls, salīdzinot ar Vilkaču mantinieci. Ar šo darbu Leimane pēkšņi nostājās blakus mūsu labākajiem modernās prozas autoriem, jo Vilkaču mantiniece izcēlās gan ar stingro kompoziciju, gan spēcīgajiem raksturiem, bagāto valodu un svaigo dzīves tēlojumu.

Dažus gadus vēlāk periodikā sāka parādīties otrs Leimanes romāns Vadātājs, kas tagad iznācis grāmatā. Guvusi panākumus lauku dzīves tēlojumā, Leimane nav turpinājusi iet pa iesākto ceļu, bet gribējusi parādīt, ka viņas talantu neierobežo izvēlētā vide. Viņa ķērusies pie pilsētas un, pretstatā Vilkaču mantinieces viengabalainajam cilvēkiem, Vadātājā tēlo pilsētnieku nervozo, bieži vien svaidīgo un saraustīto dvēseli. Romāna pamatidejai autore izvēlējusies seno ticējumu par vadātāju, ļauno garu, kas piesitas vēlam gājējam, vadādams to apburtajā lokā, kādreiz pat ap paša māju, vai arī ievilinādams purvos un akačos. Autore domā, ka šāda vadātāja apsēsti ļoti daudzi mūslaiku cilvēki, gandrīz visi pilsētnieki. Varētu arī sacīt, ka vadātājs simbolizē tumšās, aklās kaislības mūsos.

Gandrīz visi Leimanes romāna cilvēki ieslēgti vadātāja lokā. Visciešāk tas sasaistījis romāna galveno personu Ilgvaru Deģi. Kādreiz jaunībā viņš padevies tumšās Medejas Petrovnas vilinājumiem, kas viņu ierāvusi pilsētas tumšāko elementu sabiedrībā. Saites ar to kļuvušas tik ciešas, ka brīdī, kad Audula Deģi jau gandrīz atbrīvojusi no paša pagātnes, visas pilsētas padibenes metas viņam virsū, lai iegrūstu viņu postā, izmisumā un nāvē. Vadātājam Deģi jo vieglāk turēt savā varā tāpēc, ka tas no senčiem mantojis neskaidras aģinis, kas brīžiem gan tam iedveš ģeniālas idejas, bet likušas viņam piedzimt ar glēvu, nemierīgu un vāju dvēseli.

Pretstatā Deģim, Audula no senčiem mantojusi zemnieku cilts spēku un gaišumu, bet tiekdamās pēc ārējas un iekšējas pilnības, arī viņa krīt vadātāja maldos, iemīlēdama italieti Aldo un pamezdama dzimteni. Tomēr viņai pietiek spēka atzīt savu kļūdīšanos un saraut maldīgās saites. Bet arī mīlestība pret Deģi ir tikai malduguns, jo tās dēļ Audula pamet dzejnieces darbu, līdz ar to — kļūst neuzticīga pati sev. Tomēr šīs mīlestības nestajās ciešanās izveidojas viņas personība, sevi apliecina tā viņas daļa, kas nav mantojums no senčiem, bet kas ir „viņa pati". Tātad šī mīlestība — šķietamā malduguns, tomēr nav bijusi veltīga.

Arī pārējās romāna personas — nosvērtais Mārtiņš Dzelme, viņa sieva un dēls Viesturs uz laiku iekļūst vadātāja lokā.

Visus raksturus un darbību šai romānā nosaka no vienas puses iedzimība, kas cieši saistīta ar vidi, kādā senči dzīvojuši, un no otras puses — vadātājs, tumšais spēks pašos cilvēkos, kuram viņi padodas vai no kura atbrīvojas, atkarībā no tā, cik stipru garu viņi mantojuši. Abi šie faktori — iedzimtība un vadātājs — izraisa visus ārējos un iekšējos konfliktus romānā, piem., Audulas un Deģa mīlestības traģika slēpjas apstāklī, ka Audula ir spēcīga zemnieku cilts atvase, bet Deģis trūcīgu kalpu ļaužu pēcnācējs, kuŗa senčiem pēdas nevar sameklēt tālāk par vecmāmiņu — zosu gani Leišmalē. Tāpat Dzelmes ģimenes tukšumu un nesaskaņas autore pamato ar abu laulāto dažādo izcelšanos.

Tātad Leimanes cilvēku brīvā griba stipri ierobežota, viņus veido un ietekmē ārēji spēki un ārēji apstākļi, kam autore gan romāna ideja labā bieži vien piešķir pārāk lielu nozīmi.

Viskomplicētākais raksturs romānā Deģis, un tas arī visdzīvāk notēlots. Viņa rīcība mums gan reizēm šķiet pārāk dīvaina un grūti ticama, bet autore jau arī viņu veidojusi kā savādnieku, viņā var saskatīt pat zināmus psiholoģiskus vilcienus. Turpretī Audulas tēls ļoti bāls, kaut arī viņa ir romāna ideju un problēmu galvenā paudēja. Visi pārējie cilvēki stipri nenozīmīgi, izņemot Mārtiņu Dzelmi, kuŗa aizraušanās ar Līliju Rozi un sievas nāves pārdzīvojums diezgan spēcīgi un psiholoģiski notēlots.

Romānā ļoti daudz vietu, kas lasītāju nepārliecina un reizēm pat liek tam pasmīnēt. Tāda ir visa kriminālā intriga, brāļu Perčatkinu sabiedrība, Deģa apcietināšana. Liekas, ka autore šeit it kā maldījusies nepazīstamā apkārtnē. Vēl daži piemēri: pērkona spēriens, kas apskaidro Viestura prātu, Līlija Roze, kas ielas vidū slauka ekspresim sviedrus no sejas, Prieduļāja vēstule, kuŗā grūti saskatīt ģeniālu dzejnieku. Audulas un Aldo mīlestības stāsts stāv uz robežām ar banālitāti. Arī Rīgas labākās sabiedrības, turīgas pilsoņu šķiras tēlojums virspusīgs un šablonisks. Vietām gan autore it kā atraisās, atrod pati sevi, un parasti tas ir gandrīz vienmēr, kad viņa pieskaras lauku dzīvei, piem., Dzelmes brauciens uz Akmeņsalām, pieguļas nakts. Skaistākā vieta romānā laikam gan būs Deģa nāve, viņam steidzoties pie savas vecmāmiņas — zosu ganes Leišmalē.

Romāna kompozicija diezgan paviršа, un ne visi pavedieni sasaistās. Piem.: nesaskatām, kāda nozīme romāna darbībā Mirdzai, kādas bijušas viņas attiecības ar Deģi. Tāpat aprauts, neatrisināts paliek zilā akmens pavediens. Dažu personu iekšējos konfliktus autore izbeidz pēkšņi, un viņas motīvācija sevišķi nepārliecina, piem., Mariannai Dzelmei viņa liek vienkārši nomirt un Viesturam apskaidroties pērkona spērienā.

Lēmanes stils reāls, tikai reizēm ar liriskiem iestarpinājumiem. Tanī nevar atrast nekādu sevišķu īpatnību. Atzīmējami tomēr daži izteiksmīgi un skaisti salīdzinājumi.

Ja Vadātājs būtu Leimanes pirmais romāns, varētu sacīt, ka, par spīti tā trūkumiem, romāna ideja interesanta un liecina, ka autorei ir kas sakāms. Bet tā kā no Vilkaču mantinieces autores bijām gaidījuši vairāk, tad arī asāk uztveŗama Vadātāja nepilnības un negludumus. Tomēr jādomā, — nu to arī rāda Leimanes jaunā, Laikā iespiestā romāna fragmenti, — ka autore, atkal pievērzdamās lauku dzīvei, piepildīs, ko solījusi ar Vilkaču mantinieci.

Ofelija Sproģere

Laikraksta „Latvija" abonements ārzemēs

ANGLIJĀ:

2/6 Sh mēnesī par eksemplāru, abonējot kollektīvi vairāk par 3 eksemplāriem.

3/— Sh mēnesī par eksemplāru, abonējot individuāli līdz 3 eks. ieskaitot. Atsevišķu eksemplāru cena pie pārstāvjiem 4 d.

Pārstāvis: A. Veinbergs,
West-Wratting R. A. F. Airfield
Wratting Common
Suffolk Nr Cambridge.

A. S. V.:

1 dolars par eksemplāru mēnesī.
Pārstāvis: Herberts Tauriņš,
156 East 28 th Street
Brooklyn 26, N Y

ZVIEDRIJĀ:

2 Kr. par eksemplāru mēnesī.
Pārstāvis: Nikolajs Seglenieks,
Klubbacken 39/II, Stockholm.

BELĢIJĀ:

25 fr. par eksemplāru mēnesī.
Pārstāvis Kārlis Erkens,
127, rue du Fleurus, Chatelet, Belgique.

UZ CITĀM ZEMĒM:

RM 10.— par eksemplāru mēnesī

Pasūtinājumi un samaksa izdarāmi izdevniecībā, pārsūtot naudu pa pastu.

Lai neceltos traucējumi laikraksta kārtīgā piegādē, lūdzam atjaunot abonementus savlaicīgi — ne vēlāk kā līdz 20. datumam par nākošo mēnesi.

SLUDINĀJUMU MAKSA

par vārdu petita salikumā:

ASV — 5 centi, bet ne mazāk kā 1 dolaru par sludinājumu.

Anglijā — 2d., bet ne mazāk kā 3/sh par sludinājumu.

Beļģijā — 1 fr., bet ne mazāk kā 25 fr. par sludinājumu.

Zviedrijā — 10 ēras, bet ne mazāk kā 2 kr. par sludinājumu.

Andrējs Eglītis

Maniem brāļiem — trimdiniekiem

Kā bites aizsalušā stropā —
Zem svešas ziemas dobji dūcam.
Viens kopīgs ieņaids tur vēl kopā,
Kas sājo ērkšķu medu sūcam.

Vēl pūpolvējš dūs Dieva ausī,
Bet bieži iztrūkstamies miegā —
Dun tālē sirdspukstieni gausi,
Stingst bišu māte dziļā sniegā.

Vai Paradīzes dārzu ausmas
Mēs lūgsim Dieva biteniekam?
Ir tikai vienas saldas jausmas,
Kā tuvāk savai mātei tiekam.

Un nav, un neredz debess malā
Nekādu Eljes kalnu zeļam;
Viss liksies mums par postu galā,
Ja mūsu māti nepieceļam.

1948. g. 25. janvārī, Stokholmā

Nezāles mūsu valodas druvā

„Iesarkans" ir mazāk kā „sarkans", „iepelēks" — mazāk kā „pelēks". „Iepretim" nav gluži pretim, bet gan drusku sāņus. „Iepretim" lietojam vietas nozīmē: „Jānis sēdēja man tieši pretī, bet Pēteris iepretī". Daži laikraksti (un no laikrakstiem arī runātāji) sākuši „iepretī" (arī „iepretim") lietot aplam, proti — „pret" nozīmē, piem.: „Anglijas izturēšanās iepretim Krievijai", kur pareizi būtu lietot „pret" — „Anglijas izturēšanās pret Krieviju" un tamlīdzīgi. Nekultivēsim „iepretim" aplamā nozīmē!

„Skrīnings" varam tulkot ar latviešu vārdu „sijāšana". Runājam taču ne tikai par miltu sijāšanu, bet arī par pamatīgu sijāšanu, piem., ekšāmenos un tamlīdzīgi. Arī angliski šim vārdam ir abas šīs nozīmes.

Vēl vienmēr neesam vienojušies par latviskiem vārdiem „area team" un „district" aizstāšanu. Tos lietojam latviešu rakstos gan pilnīgi angliskā rakstībā, gan latviskotā veidā — „tīms". Ieteicu „area team" tulkot ar „novads" (piem.: 1041., 1044. novads apvienots un tagad pārdēvēts par trešo novadu"), „district" — ar „apgabals".

Ir bēdīga patiesība, ka daudzi latvieši, īpaši amata vīri, piesūtīja šogad saviem tautiešiem Jaungada apsveikumus svešās valodās. Latvijā tas varbūt bija krievu valodā, franču joslā franciski utt. Ak vecais Kalningu un Bērzingu gars!

J. Zariņš

Viss kārtībā — mūsu nākotne laba

Visnotaļ priecīgi ir cilvēki, kas laimīgi apvienojušies. Nupat man atrakstīja pazīstams draugs (ir arī „draugi", kurus nepazīst). Viņš raksta, ka esot apvienojušies septiņi latvieši. Akurāt iznākot tik daudz, lai sastādītu prezidiju un vēl paliekot daži neparedzētiem posteņiem. Tūlīt pasūtināšot zīmogu, meklēšot papīru vēstuļu blankām un viss daiļais no apvienoto latviešu apvienības plūdīšot uz četrām debess pusēm kā spēcīgi vēstījumi, pavēstījumi, sludinājumi un mudinājumi. Apvienībai gan neesot sava mitekļa, bet gan jau tas drīz būšot. Kā saka — ar aturību pie turības...

Ja septiņi latvieši vienā vietā sastutē vienu apvienību, kāpēc mēs nevaram sadibināt, ui, cik daudz dažādu apvienību? Tikai grūtības ar papīru biedru kartēm, apliecībām un diplomiem. Papīri līdz galīgai izlietošanai vienmēr ir vērtīgi. Piemēram, tāds nieks kā pastmarka maksā niknu naudu tālā zemē. Un ja nu mēs pirms izšķirošā lēciena ziepainajā emigrācijas tumsā sarūpētu apliecības no apvienībām, vai mūsu krūšu kabatas neizskatītos tikpat kā ar dolariem pieblīvētas? Retas lietas krāj bagāti cilvēki. Mēs neesam bagāti, mēs krājam pieredzi, kā kļūt bagātiem.

Aiziet pie amerikāņu miljonāra kaut kur Marokā, un saka: Plīz, vil jū not e sertifikat? Verī litl moni — faif dolars! Sertifikat is verī original — verī historik peper. Vil jū not?

Miljonāri esot traki uz vēsturīgiem papīriem. Milzīgi pērkot. Tāpēc tagad pie darba — jauna prieka saule mirdz apvienoto apvienību apvienotājiem.

Auer futūrum is gud!

Mūsu nākotne ir laba.

Ko? Vai nē?

Mets Metums

SAIMNIECĪBAS PULSS

Anglija ražo 4,2 milj. t ogļu nedēļā. — Salīdzinot ar iepriekšējo gadu, dividendes ASV rūpniecības ieguldījumiem palielinātas par 20%, auto un krāsaino metallu nozarēs pat par 50%. — Vācu saimniecības vajadzībām kopš 1945. g. nodots 14.000 dažādu amerikāņu armijas spēkratu par mazāk kā 25% no vērtības. — Minchenes un Štutgartes naudas kaltuvēs izgatavots vairāk kā 4 milj. sīknaudas, ko centrālās bankas nodos apgrozībai. — Līdz š. g. 1. jūlijam divjoslu vajadzībām paredzēts importēt 150.000 t zivju resp. divreiz vairāk kā 1947. g. pirmajā pusē. — ASV 1948. g. ražos 5 milj. vieglo un 1 milj. smago automobiļu, kas būs jauns produkcijas rekords kopš 1929. g. — Eksistences izdevumi Francijā 110 reizes lielāki nekā 1914. g.

—oec.

Knuts Lesiņš

ZIEMSVĒTKI TĒVA MĀJĀS

STĀSTS

(10. turpinājums)

Mēs ejam pa krēslojošo āru, divi vien, un ir kaut kā pēkšņi kļuvis skumji, it kā kaut kā žēl . . . bet — kā?

„Jauki cilvēki," Elgas jaunkundze domīgi nosaka.

Es pievienojos —

„Biju pavisam aizmirsusies šīs pāris stundas . . ."

„Četras," es pārlaboju, „bet — tiesa, jums bija iemesls aizmirst laiku, jo šo māju tikpat labi varētu pārcelt uz kādu Rīgas priekšpilsētu, un tad jums nemaz nevajadzētu braukt uz laukiem, lai tādā kārtā pavaditu Ziemsvētkus."

Ir mazliet apledojis, es paņemu Elgas jaunkundzi zem elkoņa. Brītiņu viņa kaut ko pārdomā, tad veras manī pavisam vienkāršiun atklāti, drusku skumji: „Ak, Dievs! Man ir tāda sajūta, it kā es jau būtu nopirkusi biļeti un tūlīt sēdīšos vilcienā, lai brauktu mājās. — Cik nelāgi!"

„Esmu norāvies no slēžām, un man ir taisni tāda pati sajūta."

Viņa raugās izbrīnījusies. „Jums? — Es domāju, jūs priecātos par manu aizbraukšanu."

„Nē — tagad vairs nē, cita lieta, ja jūs nemaz nebūtu atbraukusi."

„Ak — nu es taču braukšu, braukšu, es zinu, ka mani ienīstat. Bet es jums nekā neatņemšu, es neiejaukšos jūsu . . ." viņa negrib pabeigt teikuma.

„Ienīst sievieti ir bīstami, jo naids tādās reizēs pārāk tuvu rada mīlestībai. — Bet to, ko esat man atņēmusi — vairs nevarat man atdot."

Viņa izskatās nopietni pārsteigta. „Ko es būtu jums atņēmusi?"

„Neko lietišķigu, neko cilājamu, tikai kādu stundu, varbūt pat tikai mirkli . . . Es atbraucu šeit meklēt kaut ko, ko esmu pazaudējis. Man jau bija tāda sajūta, ka tas man rokā; jūs atbraucāt —un tas ir projām, projām kā kādas dzejas skaņa, par ko esat sendienās lasīdams jūsmojis, bet, pēc gadiem to pašu grāmatu nejauši sastopot un uzšķirot, — tur vairs nekā cita nava, kā tukši, grezni vārdi . . ."

„Vai jūs braucāt šeit rakstīt?"

Viņa joprojām nekā neapjēdz . . .

„Nē," es saku, — „slēpot! — Tas jums liktos saprotami? — Es gribēju mazliet nokāpt dziļumā, aiz reālās dzīves, aiz viendienas īstenības — reizēm to vajaga darīt, lai redzētu, kas ir aiz tās, kas — tai apakšā."

„Esmu laikam par daudz īstena," viņa smaida, „es nesaprotu . . ."

„Pieiesim no citas puses . . . Varbūt cilvēks kļuva par radības ķēniņu tai brīdī, kad viņš izstāstīja pirmo pasaku, dīvainus notikumus, kas citus ietekmēja tā, it kā viņi paši būtu tos piedzīvojuši . . . Kairēni ir tāda veca pasaka . . . Es gribēju saprast, kā tā stāstāma, kādēļ viņa ir dzīva. Jo — cik dīvaini — cilvēku audzes dzimst un pazūd atkal nebūtībā, bet pasakas dzīvo. Viņas ir izturīgākas. To es gribēju saklausīt, un tam vajaga smalku ausu un liela klusuma . . ."

„Un es jūs iztraucēju šajā pētīšanas jeb klausīšanās darbā!? Ar ko? Es runāju tikai visnepieciešamāko... Jeb varbūt ar to, ka jums uzklāju segu?" viņa mazliet špetni uzmet lūpu. — Šo lietu viņa nav aizmirsusi, rādās — viņa vispār neko negrib aizmirst.

„Ja vēlaties — arī ar to . . . Bet tas nav svarīgi, tā tikai viena no tūkstoš lietām. Jūs esat vainīga ar visu savu būti, ar savu jasmīna smaržu un klātieni, ar savu skaisto muti, kas klusē, ar augumu, ar savām krūtīm, kuŗas ir jo kairākas tādēļ, ka tās tikai jauž — un to jūs labi zināt —"

Viņa aizdomīgi paceļ uzacis.

„Ar visu jūs esat vainīga. Jūs esat atgriezusi mani tajā īstenībā, no kuŗas bēgu, jūs esat padarījusi mani tik īstenu, ka — tiesa — esmu uz jums mazliet īgns par izraušanu no pasaules, kuŗā šobrīd vairs netieku lāgā atpakaļ. Es jūtos arī pazemots, ka jūs esat spēcīgāka par mani, tādēļ jau es Edvīnam teicu, kā es par jums domāju —"

Mēs esam apstājušies, viņa stāv mazliet augstāk par mani — uz ežmalas — pavērsusies iesāņ, tā kā mūsu sejas ir tieši viena otrai pretī. Mati viņai neapsegti, mazliet iziruši, kažoks pusvaļus, vaigos viegls sārtums, mute drusku pavērta: es sajūtu viņas elpas un auguma siltumu. Liekas, viņa smaida — tikko manāmi — varbūt tas ir uzvaras smaids. Viņa sapratusi vārdus, taču ne to jēgu, vai arī sapratusi to, kas viņai visvairāk glaimo. Labi: es pazemošos vēl, es uzvarēšu zemodamies, lai viņa domā par mani, kā viņai tīk. — Mirkli man pavīd prātā Edvīna stāsts par viņu iepazīšanos. Nu — ja vajaga — es neesmu bailīgāks . . . Taču ne — man nenotiek nekas ļauns, viņa nepretojas, viņas mute piekļaujas manējai cieši un pilnīgi, es sajūtu viņas zobu vēsumu un redzu zem lejup slīdošiem plakstiņiem pamazām norietam viņas acu tumšumu. Sieviete . . . Reizēm liekas — tev piederēt viss: mirklis un mūžība, pasaules varenība un niecība; pukes izplaukst un smaržo ap tevi sniegā, un neredzamas bites sāk dziedāt kā pavasarī! . . .

Mēs ejam caur balti nosarmojušo, krēslaino birzi, nevērodami ne ceļa, ne kupenu. Reizēm viņa mēģina ieslēpties aiz kāda paegļu krūma, bet tā nav īsta bēgšana. Es viegli viņu notveŗu, tikai sniegs nobirst mums pār galvu un aiz apkaklēm, aizmiglo acu skropstas, bet viņas mute ir karsta un pie tās pazūd ziemas saltums. Mēs nerunājam, jo — par ko? Vai tā ir mīlestība? Varbūt mēs abi esam drusku izmisuši un norāvušies no kādām riņķa slēžām — šī kaisles visuzskatāmākā atveida.

Ir jau satumsis, starp kokiem paspīd Kairēnu mājas dzeltenās, miklās ugunis. — „Pietiek!" viņa saka un draud man ar pirkstu kā skolotāja; viņa aizvelk ciešāk kažoku un ļaujas skūpstīties vienīgi uz vaiga... Mēs nezinām, cik ilgi varētu būt gājuši, varbūt stundu? Bet balle vēl nevarētu būt sākusies. Man tikai ienāk prātā, ka Edvīns, nevarēdams mūs sagaidīt, varbūt atkal piezvaniji jaunsaimniekam.

„Ko man teikt, ja mums prasa —," es ieminos, „ka esam abi apmaldījušies?"

„Kas jums labāk patīk . . . Man vispār nevienam nav nekas jāsaka!"

„Vai tiešām — nevienam?"

„Jūs domājat Edvīnam? Nē. Jūs esat mani pārpratis, kā allaž. Es atbraucu atvadīties, nevis lai jūs traucētu: es taču nemaz nezināju, ka būsit šeit . . ."

Mēs ieejam ābeļu dārzā. Mājas ēku zemie, tumšie ciļņi tuvojas un pusaplī ieņem mūs ciešāk savās skavās. Es jūtu sevī kādu smeldzīgu pārmaiņu, es attālinos no laika ikdienības.

„Bet sakiet —," Elgas jaunkundze pēkšņi pati atsāk sarunu, „vai jūs gribētu te dzīvot? Tā — visu mūžu — zinot, ka nekur vairs netiksit, nekur — nekad! — Ka esat ieslēgts . . ."

„Varbūt arī — kādreiz . . . Bet ir jau tiesa: tā ir drūpoša, aizejoša pasaule, jebšu viņai ir sava stingra loģika un dziļš skaistums. Ja nevarat to ieskatīt, tad nekur to neieskatīsit. —Vai domājat, ka riekstkoka mēbeles nenovecos ātrāk par Kairēnu vecajiem skapjiem un lādēm? Zināt, kā šīs jaunās mēbeles darīna? Tur ir tikai plāna mizina riekstkoka, uzlīmēta un nopulēta, tikai acīm; kā krāslis uz lūpām . . . Bez tam — man nepatīk pārāk gludi un kopti dārza celiņi, vispār nekas, kas atgādinātu parku — ne dabā, ne dzīvē. Tāda ir mana gaume, tur es nekā nevaru darīt . . . Protams, arī Kairēnos var iekārtoties ērtāk, iekšpusē — es domāju. Bet ne ar reizi un ne ar nicināšanu. Kairēnus var restaurēt kā vecmeistaru gleznas — sīkmanīgi un rūpīgi uzspodrinot krāsas un pārceļot uz jauna audekla. Tam vajaga lielas pacietības un — galvenais — mīlestības."

(Turpinājums sekos)

Chronika

Žurnāla Ilustrētais Vārds 25. numurs iznācis ar vairāk kā 50 attēliem par aktuālākiem notikumiem latviešu dzīvē un ārzemēs. No rakstiem atzīmējami — A. Spornieka apcere par latviešu DP speciālistiem (angļu valodā), raksts par Rumānijas iekšpolitiku un ekskarali Michailu, par pretestības kustību Skandinavijā, apcere Meitene vai zēns, raksti par sportu un tērpiem. Daiļliterātūrā Mintauta Egliša, Pētera Ērmaņa un Karolas Dāles darbi. Īsapskats, laika kavēkļi un R. Birzgaļa dižkarikatūra.

J. Jaunsudrabiņa noveli Liktenis izdevis Selgas apgāds Kemptenē ar S. Vidberga ilustrācijām un vāka zīmējumu.

Plakāta sacensību Leipcigas mesei izsludinājusi meses pārvalde (Messeamt). Piedalīties var visi Vācijā dzīvojošie mākslinieki. Godalgas 3000, 1500 un 700 marku. Darbi jāiesūta līdz 10. aprīlim.

MĒNEŠRAKSTS „LAIKS"

literārā sacensībā pirmo reizi godalgas piešķir ar lasītāju balsu vairākumu.

Lai godalgas tiešām piešķirtu objektīvi, nepieciešams, lai visi **„Laika"** lasītāji atsūtītu atpakaļ Ziemsvētku (21) numuram pievienoto balsošanas kartiņu.

Kartiņu iesūtīšanas termiņš pagarināts līdz š. g. 15. februārim.

Lūdzam visus lasītājus kartiņas noteikti iesūtīt.

„Laiks" redakcija

I TĒVA

sajūtu viņas zobu vēsu-
dzu zem lejup slīdošiem
n pamazām norietam vi-
mšumu. Sieviete . . . Rei-
— tev pieder viss: mirklis
, pasaules varenība un
ūkes izplaukst un smaržo
iegā, un neredzamas bites
t kā pavasarī! . . .
m caur balti nosarmojušo,
birzi, nevērodami ne ceļa,
. Reizēm viņa mēģina ie-
z kāda paegļu krūma, bet
a bēgšana. Es viegli v.ju
ikai sniegs nobirst mums
un aiz apkaklēm, aizmiglo
stas, bet viņas mute ir
pie tās pazūd ziemas sal-
s nerunājam, jo — par ko?
milestība? Varbūt mēs abi
ku izmisuši un norāvušies
riņķa slēžām — šī kaisles
mākā atveida.
atumsis, starp kokiem pa-
ēnu mājas dzeltenās, mik-
. — „Pietiek!" viņa saka
man ar pirkstu kā skolo-
aizvelk ciešāk kažoku un
pstīties vienīgi uz vaiga...
ām, cik ilgi varētu būt gā-
ūt stundu? Bet balle vēl
būt sākusies. Man tikai
ā, ka Edvīns, nevarēdams
dīt, varbūt atkal piezvaniji
iekam.
h teikt, ja mums prasa —"
s, „ka esam abi apmaldī-

ms labāk patīk . . . Man,
ienam nav nekas jāsaka!"
šām — nevienam?"
mājat Edvīnam? Nē. Jūs
pārpratis, kā allaž. Es
atvadīties, nevis lai jūs
s taču nemaz nezināju, ka
. . ."
jam ābeļu dārzā. Mājas
, tumšie ciļņi tuvojas un
ņem mūs ciešāk savās
jūtu sevī kādu smeldzīgu
es attālinos no laika ik-

kiet —," Elgas jaunkundze
ti, atsāk sarunu, „vai jūs
dzīvot? Tā — visu mū-
t, ka nekur vairs netiksit,
nekad! — Ka esat ie-
"
arī — kādreiz . . . Bet ir
tā ir drūpoša, aizejoša pa-
u viņai ir sava stingra lo-
iziļš skaistums. Ja nevarat
, tad nekur to neieskatīsit.
nājat, ka riekstkoka mēbeles
ātrāk par Kairēnu veca-
jiem un lādēm? Zināt, kā
-mēbeles darina? Tur ir
a mizina riekstkoka, uzli-
nopulēta, tikai acīm; kā
lūpām . . . Bez tam —
tīk pārāk gludi un kopti
ņi, vispār nekas, kas atgā-
rku — ne dabā, ne dzīvē.
mana gaume, tur es nekā
rīt . . . Protams, arī Kai-
iekārtoties ērtāk, iekš-
domāju. Bet ne ar reizi un
nāšanu. Kairēnus var res-
vecmeistaru gleznas —
un rūpīgi uzspodrinot
pārceļot uz jauna audekla.
ga lielas pacietības un —
— mīlestības."
(Turpinājums seko)

Chronika

Ilustrētais Vārds 25. nu-
cis ar vairāk kā 50 attē-
aktuālākiem notikumiem
zīvē un ārzemēs. No rak-
zīmējami — A. Šņornieka
r latviešu DP speciālistiem
lodā), raksts par Rumāni-
olītiku un ekskarali Mi-
par pretestības kustību
vijā, apcere Meitene vai
ti par sportu un tērpiem
ūrā Mintauta Eglīša, Pē-
ņa un Karolas Dāles dar-
ats, laika kavēkļi un R.
ižkarikatūra.
sudrabiņa noveli Liktenis
lgas apgāds Kemptenē ar
ga ilustrācijām un vāka

sacensību Leipcigas mesei
usi meses pārvalde (Messe-
dalīties var visi Vācijā dzī-
ākslinieki. Godalgas 3000,
00 marku. Darbi jāiesūta
rīlim.

EŠRAKSTS „LAIKS"

acensībā pirmo reizi godal-
ņ ar lasītāju balsu vairā-

algas tiešām piešķirtu ob-
pieciešams, lai visi „Laika"
sūtītu atpakaļ Ziemsvētku
ram pievienoto balsošanas

iesūtīšanas termiņš paga-
š. g. 15. februārim.
visus lasītājus kartiņas no-
tīt.

„Laiks" redakcija

Nav paredzēti ietaupījumi uz DP apgādes rēķina

IRO PRESES KONFERENCE HEIDELBERGĀ

„Bet es domāju, kā arī tad DP varētu priecāties, ja rodas iespēja ātri tikt prom." Nav tiesa, ka kādreiz būtu aizbraukuši visi emigrācijas centru darbinieki, kurpretim tiesa gan, ka personāla zaudējumi taisni šais nometnēs ļoti lieli. Tas izskaidrojams visvairāk ar to, ka darbinieki, kas valodu zināšanu dēļ vispiemērotāki izceļošanas centriem, ir arī tie, kas vispiemērotāki izceļošanai. Tie visi tomēr gājuši normālo pieteikšanās ceļu, izņemot vienu vienīgu gadījumu Štutgartē, kur reiz kādi 10 pāri iekļuvuši izceļotāju kuģī tieši. Personāla zaudējumi izceļošanas dēļ ir tik nopietni, ka IRO jau apsver, vai nesākt izceļošanas centros nodarbināt vāciešus, kas prot angļu valodu, jo tie nevarēs tā kā pašu darbinieki drīz izceļot.

Par apstākļiem Funkkasernē Minchenē Dīns vēl ziņoja, ka turp devies kāds štāba darbinieks, lai lūkotu iekārtot jaunu speciālu nometni tiem, kas gaida uz izceļošanu uz ASV. Pagaidām Funkkasernē gaida vairāk nekā 1000 tādu, kas grib izbraukt uz ASV un līdz ar to telpas pārējiem, protams, ļoti šauras. „Pats par sevi saprotams, ka nav rīkojuma atņemt DP privātas mantas. Ja tādas lietas kur notiek, lūdzam par to tūlīt ziņot mums. Bet kādreiz ir grūti pateikt, kas ir privāta manta. Nesen kādā izceļotāju nometnē kāds DP ieradās ar 10 amerikāņu armijas segām un apgalvoja, ka tās viņa privātīpašums. 4 mēs atņēmām, bet 6 atstājām." Saimniecības daļas vadītājs Vilers papildus paskaidroja, ka pašlaik izstrādā plānu par izceļotājiem līdzdodamām mantām un paredzēts, ka katram izceļotājam dos līdz vai nu divas parastās, vai vienu vatētu segu no IRO krājumiem. Plānu pieņems galīgā veidā, kad būs atbildes jautājumiem, ko ieceļotājiem no savas puses dos imigrācijas zemes.

Informācijas daļas vadītājs Denlingers plašāk atsaucās uz pret IRO vērstiem rakstiem, ko speciālos novilkumos publicējusi „Baltic Review" Stokholmā. Starp citu šais rakstos attēloti apstākļi baltiešu nometnēs angļu joslā, kas radot bažas par DP bērnu veselību. Galvenā štāba ārsts Dr. Henesi tāpēc sniedza īsu pārskatu par vispārējo DP veselības stāvokli amerikāņu joslā un apliecināja, ka, pamatojoties uz statistikām, ar paļāvību varot teikt, ka veselības stāvoklis visumā labs. Mirstība DP nometnēs ļoti maza — 6,4 uz tūkstoti. Mirstība no tbc mazāka nekā, piemēram, Anglijā. Dzimstība tai pašā laikā augstāka nekā lielākā daļā Rietumeiropas valstu. Slimnīcās nav slimnieku, kas tur atrastos pārtikas trūkuma dēļ, arī slimnieku asinssastāvs pētīts un atzīstams par labu, pat ja neņemtu vērā, ka šie pētījumi izdarīti tikai slimnīcās starp slimiem. Ne bērnu, ne pieaugušo vidū nav konstatētas kaites, kas varētu rasties no pārāk vājas barības. Tieslietu daļas vadītājs Karters pie šī jautājuma piezīmēja, ka debatēs Ženevā ASV pārstāvis Varens aizrādījis, ka nebūtu gudri pārāk daudz runāt par sliktu DP veselību, jo šādas runas varētu kavēt izvietošanas akcijas.

„Baltic Review" rakstā starp citu teikts, ka repatriēšanas akcija nav uzskatāma par izbeigtu un „IRO darbinieki lieto zināmas frazes par to, ka repatriācija nav piespiesta". Repatriācijas daļas vadītājs, tāpat kā citi štāba pārstāvji, asi vērsās pret šo norādījumu par „frazēm" un uzsvēra, ka nevienu patiešām nepiespiedīšot atgriezties dzimtenē, un piebilda: „Bet mēs neyaram pietiekami bieži atkārtot, ka DP ir tikai trīs iespējas — repatriēties, izceļot vai iekļauties vācu saimniecībā. Daļa DP fizisku trūkumu dēļ ir kavēti izceļot." IRO tāpēc cenšoties apgādāt DP ar informāciju par apstākļiem viņu zemēs, lai gan nevienu nespiež lasīt šo informāciju vai iet klausīties sakaru virsnieku runas. Nebūtu gan vēlams atkārtot gadījumus, kāds noticis nesen Minchenē, kur DP sadedzinājuši sakaru virsnieka auto.

„Vācu prese pēdējās nedēļās sākusi kara gājienu pret DP. „Schwäbische Landeszeitung" raksti Augsburgā tā sakarsējuši vāciešu prātus, ka DP izmesti no tramvajiem un 22. janvāra rītā policija nosprostojusi Hochfeldas nometni, lai pasargātu to no eventuāliem demonstrantiem. Vai IRO ir ko darījusi, lai jau dīglī apslāpētu šos traucējumus?"

Informācijas daļas vadītājs Denlingers paskaidroja, ka „Schwäbische Landeszeitung" raksts jau nosūtīts kontrolkomisijai Berlīnē un ASV armijas štābam Frankfurtē ar lūgumu spert attiecīgus soļus. Jau sen visos apgabalos speciāliem cilvēkiem uzdots sekot visiem eventuāliem vācu uzbrukumiem pret DP.

Saimniecības daļas vadītājs Vilers plašāk atbildēja žīdu žurnālistu 7 jautājumiem par to, kādā veidā DP saņem pārtiku no vācu saimniecības. „Mēs neesam pārsteigti, ka vācieši uztraucas, jo militārās valdības rīkojumi šai ziņā pēdējo 3 mēnešu laikā bijuši asi. AR OMGUS rīkojumu Bavārijā „iesaldēti" visi kartupeļi, kamēr nebūs nodota tā kartupeļu daļa, kas paredzēta DP nodrošināšanai. Tas pats tagad noticis arī Virtembergā-Badenē."

Pret DP apgādes kārtību vērstā kritika tomēr pamatojoties uz nepareizi saprastu vienošanas par šo apgādāšanu. — Visu pārtiku DP vajadzībām ņem no vācu saimniecības, bet amerikāņu militārā valdība ieved savā joslā pietiekami daudz pārtikas, lai izlīdzinātu starpību vācu saimniecībā ražoto pārtiku un devām, ko izsniedz DP. IRO maksā par to daļu, kas vajadzīga minētās starpības izlīdzināšanai. Vācu saimniecības ražošanas spēja aprēķināta tā, ka katrai personai varētu izsniegt 886 kalorijas dienā. Produktus, kas pārsniedz šo normu, vāciešiem atkal atdos. Sviestu, ko izsniedz DP, ņem no vāciešiem, ellu un margarīnu ieved. Tāpēc arī sviestu DP pašlaik izdod tikai tais apgabalos, kur to ražo, bet citur jāiztiek ar margarīnu.

Saimniecības daļas vadītājs vēl plašāk izskaidroja, kādā veidā visu vācu valstu pārtikas birojos norīkoti militārās valdības un IRO pārstāvji ar uzdevumu raudzīties, lai DP tiešām saņemtu produktus, kas tiem pienākas, un noslēgumā piebilda, ka DP apgādes kārtība nekādā veidā neietekmē vācu eksporta programmu, kā arī neietekmē pārtikas daudzumus, kó ieved pašu vāciešu vajadzībām. Par pieminētajām 886 kalorijām dienā, ko ņem no vācu krājumiem, gan arī jāmaksā pašiem vāciešiem, bet ievērojot to, ka DP ir tikai 3 proc. no visiem amerikāņu joslas iedzīvotājiem, arī šī nasta nav atzīstama par smagu.

Tieslietu daļas vadītājs Karters, atbildēdams papildu jautājumam, vai DP dzīves apstākļi vēl pasliktināsies un vai jārēķinājas ar jauniem sašaurinājumiem IRO budžetā, paskaidroja, ka uz aprūpes rēķina nekādi ietaupījumi neesot paredzēti, dzīves standarts nometnēs nepazeminājsoties, bet esot gan paredzēts ietaupījums ar to, ka daļu DP izvietos.

Viņš arī atkārtoti apliecināja to pašu, ko iepriekšējā preses konferencē, proti, ka bij. baltiešu karavīru tiesību jautājumu amerikāņu joslā izšķirs katrā gadījumā individuāli. Nav izšķirts, ka karavīri nebūtu tiesīgi uz DP statusu. Ženevā arī pēdējā konferencē pieņemta rezolūcija, ka nevienam bēgļu nevar atņemt pārsūdzēšanas tiesības.

Visai asi informācijas daļas vadītājs Denlingers reaģēja uz jautājumu, vai preses konferencēs nevarētu piedalīties pa vienam pārstāvim no atsevišķo tautību centrālām komitejām. — „Noteikti nē, jo tad tās vairs nebūtu preses konferences. Bez tam visumā laikraksti atreferē konferences tik labi, ka arī komitejas tur var izlasīt visu, kas runāts. Ja komitejām ir īpaši jautājumi, tās gan varētu atrast ceļu pie savas tautības redaktoriem. Es nedomāju, ka centrālām komitejām būtu liegta kāda informācija."

Tieslietu daļas vadītājs, atbildēdams jautājumam, vai PC IRO apspriedēs Ženevā nevarētu pielaist nacionālo komiteju pārstāvjus, paskaidroja, ka vēl nav izpētīts, vai šo komiteju statūti juridiski saskaņojami ar IRO statūtiem, un piebilda: „Otrkārt jājautā — kas tad īsti ir nacionālo grupu pārstāvji, jo vismaz dažām tautībām pat komitejas tā sašķēlušās nogrupējumos, ka nevar saprast, ko tās pārstāv?"

ASV VIDUSJŪRAS FLOTES VIRSPAVĒLNIEKS VIESOJAS MADRIDĒ

BBC ceturtdien ziņoja, ka jaunais ASV Vidusjūras flotes virspavēlnieks admirālis Šermans ceļā uz jauno dienesta vietu ieradies Madridē, kur apspriedies ar Spānijas ārlietu un kara ministrijas pārstāvjiem. Vienā no iepriekšējiem numuriem jau pieminējām, ka admirāli Šermani uzskata par izcilāko diplomātu amerikāņu flotes virsnieku vidū.

Spānijas ārlietu ministrs kādā runā deklarējis, ka Spānijai katrā ziņā vajadzētu piedalīties 16 Maršala plāna valstu sadarbībā. BBC

Par jaunā parauga DP apliecībām aprūpes daļas vadītājs Grigs paskaidroja, ka tās vispirms domātas tikai jau esošo DP kartīšu atvietošanai. Par to, vai tās varētu izdot arī privāti ārpus nometnēm dzīvojošiem, pašlaik Ženevā spriež.

Kāds dienvidslavu redaktors ziņoja, ka pēdējā laikā ik dienas Dienvidvācijā ierodas jauni bēgļi no Dienvidslavijas, Ungārijas un Čechoslovakijas. Nometnēs tos neuzņem un daudzos gadījumos vācieši atsakās izsniegt tiem pārtikas kartītes. No štāba darbinieku atbildēm noskaidrojās, ka arī par šo jautājumu jau spriests Ženevā, bet amerikāņu joslā pastāv armijas rīkojums, ka nometnēs nedrīkst uzņemt nevienu, kas ieradies pēc 1947. g. 21. aprīļa. Ir domāts par iespēju atsevišķos gadījumos aprūpēt grūtībās nonākušus bēgļus ārpus nometnēm. A. Lp.

8 ASV štati pēta iespējas uzņemt Eiropas DP

Astoņi ASV vidējo rietumu štati jau sākuši speciālus pētījumus, lai noskaidrotu DP novietošanu turienes lauksaimniecībās, un domājams, ka vēl vairāki citi štati sekos šim piemēram — ziņo „New York Times". Pētīšanas darbi jau oficiāli no štatu valdības puses ievadīti Mainasotā, ziemeļu un dienvidu Daketā, Aijovā un Nebraskā. Viskonsinā, Kolorado un Kanzasā ievadīti priekšdarbi un sagaidāms, ka šiem piemēriem sekos vismaz vēl trīs vidējo rietumu un viens dienvidu rietumu štats, kas apliecinājuši interesi par DP uzņemšanu.

Visi šie štati atrodas ASV „maizes klētī", bet kopš laika no tiem aizplūduši tik daudzi cilvēki, kas labprātāk strādā fabrikās un dzīvo lielpilsētās, ka dažos štatos darba spēka trūkums kļuvis bīstams. Esot jau runāts, ka štatu iedzīvotāju skaitu, kas kopš 1920. g. samazinājies par apm. 20 proc., varētu saglābt tikai iekārtojot tur plašākas rūpnīcas. Tas tomēr atzīts par neizdevīgu, jo sagaidāms, ka nākotnē pieprasījumi pēc lauksaimniecības ražojumiem vēl pavairosies. Jau agrāk aprēķināts, ka šais apgabalos pilnīgi bez grūtībām varētu izvietot 80—100.000 DP. Pēc kādreizējām UNRRAs ziņām, 850.000 Eiropas DP vidū esot ap 100.000 lauksaimniecības darbinieku. Tā, ka pieminētos apgabalos daudzās vietās jau pastāv tieši to tautu ieceļotāju kolonijas, no kurām tagad varētu nākt DP lauksaimnieki, tad tautību jautājums nevarot grūtības radīt.

Pašlaik štati vācot ziņas, cik daudzām viņu iedzīvotāju ģimenēm būtu radi DP nometnēs un kas būtu ar mieru uzņemt DP, kas arī nav viņu radi, kādas būtu iespējas sagādāt dzīvokļus un kādi speciālisti vēl būtu vēlami blakus lauksaimniekiem. Mainasotas komisija DP pārvietošanai, kas pati pirmā iesākusi šo darbu vidējos rietumos, cerot paveikt darbus jau nākošā mēnesī.

„New York Times" piebilst, ka kustība par labu DP izvietošanai šais apgabalos gan iesākusies ļoti gausi, bet tagad sasniegusi apmērus, ko šais štatos, ko vispār uzskata par izolācionistiskiem, bijis grūti sagaidīt. Tagad kustību atbalsto baznīca, arodbiedrības, lauksaimnieku un bijušo karavīru organizācijas. Kampaņu vadījusi ASV pilsoņu komiteja DP aprūpēšanai, kuras priekšsēdētājs ir bijušais ASV imigrācijas komisārs Herisons. NYT

Argentīna vēlas piedalīties Maršala plānā

(Turpinājums no 1. lpp.)

ASV ārlietu ministrs Maršals preses konferencē Vašingtonā trešdien brīdinājis no kļūmīgām sekām, ja Eiropas palīdzības programmu kongresā nepieņemtu līdz 1. aprīlim. Līdz šim kongresa instances paveikušas tikai trešo daļu no visa apspriežu plāna. Par Spānijas varbūtēju iekļaušanu Eiropas palīdzības programmā Maršals paskaidroja, ka tā vispirmā kārtā esot tajā jau ietilpstošo 16 Eiropas valstu lieta. Īpaša ASV valdības komisija patlaban apspriežot arī atsevišķu palīdzību Grieķijai, Turcijai un Ķīnai.

Buenos Airesā iznākošais laikraksts „La Epoca" pirmdien ziņoja, ka Argentīna esot „konkrēti nolēmusi piedalīties Maršala plānā". Patlaban notiekot sarunas starp Argentīnas ārlietu ministru Branuļia un ASV vēstnieku Brjūsu. Argentīna esot gatava piegādāt pārtiku, ja par to saņemtu nepieciešamās mašīnas un rūpniecības ietaises. NYHT, BBC

Sensacionāli arabu apgalvojumi par slepenu žīdu vienošanos ar Padomju Savienību

ANGLIJA OFICIĀLI ZIŅO ASV, KA ŽIDU VIDŪ IR KOMUNISTU AĢENTI

Lielbritanijas valdība oficiāli vērsusi ASV uzmanību uz apstākli, ka daļa žīdu, kas gribējuši doties uz Palestīnu ar diviem angļu apturētajiem kuģiem „Pan York" un „Pan Groscont", esot bijuši komunisti. Anglijas ārlietu ministrijas pārstāvis, kas pavēstījis to presei, piebildis, ka pie žīdu ieceļotājem atrastie dokumenti liecinot par viņu piederību komunistu partijai.

Šis Anglijas valdības oficiālais paziņojums, kas publicēts tūlīt pēc tam, kad žīdu organizācijas bija atsaukušas franču aģentūras AFL ziņu par komunistu iefiltrēšanos žīdu organizācijās Palestīnā, izraisījis jaunu sensāciju pasaules presē. „Jewish Agency" izpildkomitejas loceklis Herls Lokers Londonā izteicies: „Ziņa, ka mazākais tūkstotis abu kuģu pasažieru bijuši komunistu aģenti, nav patiesa." Viņš apgalvojis, ka ziņas nolūks acīm redzot esot pēdējā brīdī izjaukt žīdu valsts radīšanu Palestīnā.

Žīdu teroristu „Sterna" grupa jau pirms tam bija atsaukusi pieminētās franču aģentūras ziņu, ka grupa noslēgusi slepenu līgumu ar Palestīnu, bet tomēr atzinusi, ka esot lūgusi Padomju Savienības palīdzību cīņā pret arabiem un it sevišķi lūgusi ieročus žīdu armiju apbruņošanai.

Arabu līgas delegācija UN savukārt publicējusi oficiālu paskaidrojumu, ka pēc ziņām, kas arabu rīcībā, patiešām pastāvot slepena cionistu un padomju vienošanās. Pie tam angļu un amerikāņu korespondentu līdz šim publicētie ziņojumi, ka žīdu nelegālā ieceļošana Palestīnā notiekot ar Padomju Savienības un tās Balkānu satelītu ziņu un palīdzību, apgaismojot tikai vienu ietas pusi. Arabiem esot drošas ziņas, uz kurām pamatojoties tie varot katēgoriski apgalvot, ka Krievija gatavojoties izvietot Rietumeiropā un Vidējos austrumos pusotra miljona komūnistu aģentu, kas esot žīdi un krievi. No otras puses cionisti kopš neilga laika, proti, kopš tā laika, kad Maskavā atklāts cionistu birojs, esot slepeni vienojušies ar Padomju Savienību. Cionisms tagad esot slepens padomju sabiedrotais.

Kaut arī agrāk Padomju Savienība vienmēr atzinusi cionismu par angļu imperiālisma instrumentu, un ilgu laiku cionisms Padomju Savienībā pat atzīts par noziegumu, tagad šī politika esot grozījusies. Vēl nesen padomju nostāja bijusi nopietns šķērslis žīdu plāniem par nelegālu ieceļošanu Palestīnā, jo no padomju pārvaldītām Melnās un Vidusjūras ostām nav atļauta nekāda žīdu kuģu izbraukšana. Tiem bijis jādodas ceļā no Italijas. Kopš žīdu terrora uzliesmošanas pret angļiem Palestīnā krievi tomēr esot atzinuši, ka cionismu varētu izmantot viņu mērķiem. „Jewish Agency" piepeši atvērusi savu biroju Maskavā, tūlīt pēc tam daudzi cionistu vadītāji apciemojuši Padomju Savienību, Rumāniju un citas padomju kontrolētas valstis. Šai laikā esot panākta slepenā vienošanās. Mainījusies arī valoda, ko pret cionismu runājusi „Pravda", „Izvestija" un Maskavas radiofons. Piepeši kļuvis iespējams izceļošanai izmantot Melnās jūras ostas.

Arabu deklarācijā tālāk apgalvots, ka pirmās ziņas par iespējamu cionistu un komūnistu sadarbošanos esot radījušas žīdiem bažas, ka amerikāņi varētu atklāt viņu divkosīgo spēli. Tāpēc esot inscinēta šķietamā šķelšanās „Jewish Agency" vadībā. Pēc iepriekš norunāta plāna izstājies Haganah vadītājs Moše Šnē. Viņš tagad organizējot visus komūnistus un kreisi noskaņotos lielākai aktīvitātei Palestīnā.

Noslēgumā arabu līga apgalvo, ka Padomju Savienība gan neesot piekritusi Palestīnas dalīšanai aiz simpatijām pret žīdiem, bet tikai, lai reālizētu savus īstos mērķus Tuvajos austrumos. Lai to veiktu, žīdi viņiem esot vajadzīgi kā sabiedrotie. Tagad viņiem esot iespēja aktivizēt savu rīcību šais apgabalos un varot gadīties, ka Palestīnu pārvērš par jaunu Koreju, Balkānu apgabalu vai Austrumvāciju.

Kamēr turpinājās šo ziņojumu publicēšana un atsaukšana, UN Palestīnas dalīšanas komisija turpina spriest un pieprasīt, lai Drošības padome dod tai reālu spēku dalīšanas organizēšanai. Komisijas loceklis paziņojuši, ka pretējā gadījumā tūlīt pēc angļu aiziešanas Palestīnā sākšoties plaša mēra pilsoņu karš. Sterna grupa draudot atriebties visām valstīm, kas tagad atbalstot arabus. „Jewish Agency" iesniegusi komisijai sūdzību pret 7 arabu valstīm, kas apdraudot žīdus ar Eiropā pirktiem ieročiem, kamēr žīdiem neviens ieročus nepārdodot. Anglijas valdība trešdien paziņojusi, ka vairs neizvedīs uz Tuvajiem austrumiem nekādus kara materiālus. Šis rīkojums tomēr neskaršot tās arabu valstis, kas jau agrāk parakstījušas līgumus par ieroču saņemšanu no Anglijas. NYHT

Anglija publicēs slepenus dokumentus par Padomju Savienību

Ārlietu ministrs Bevins trešdien apakšnamā, atbildot uz opozicijas vadītāja Vinstona Čerčila jautājumu, paskaidroja, ka arī Anglija paredzot publicēt tās rīcībā esošus slepenus dokumentus, kas apgaismo Vācijas un Padomju Savienības attieksmes. Preses konferencē Bevins izteicies, ka ASV jau publicētie slepenie dokumenti attiecoties uz pagātni, bet angļu valdības publicējamie dokumentu saturs skaršot arī nākotni.

Tai pašā laikā BBC raidījumā „Tā tas patiesībā notika" sniedza pārskatu par kara laikā Padomju Savienībai sniegto Anglijas palīdzību. Palīdzības kopsumma no 1941. līdz 1945. g. aptverot gandrīz 1 miljardu mārciņu. Padomju Savienība saņēmusi kara materiālus par 400 miljoniem un pārtiku par 300 miljoniem mārciņu. Anglija piegādājusi Padomju Savienībai tikpat daudz lidmašīnu kā ASV — 7000, tikpat daudz tanku, 30.000 lielgabalu un lielu vairumu citu kara materiālu. BBC

Amerikāņu virspavēlniecība būs Heidelbergā

GAIDĀMA FRANCIJAS PIEKRIŠANA TRIJU VĀCIJAS RIETUMJOSLU APVIENOŠANAI

Amerikāņu militārgubernātors Vācijā ģenerālis Klejs britu-amerikāņu preses apvienībā Parīzē izteicies, ka ASV mērķis Vācijā esot attīstīt atsevišķo zemju dzīvi tiktāl, lai būtu iespējams nodibināt federātīvu centrālo Vācijas valdību. Apvienotās angļu-amerikāņu joslas pārvalde izrādītu Francijai vislielāko pretimnākšanu, ja tā būtu ar mieru pievienoties. Pēc BBC ziņām, Francija jau esot devusi principiālu piekrišanu.

Bez tam ģenerālis Klejs paskaidrojis, ka Vācijas okupācija turpināšoties tik ilgi, līdz kamēr būs panākta pilnīgi vienota Vācija ar likumīgu valdību. Tas varot ilgt 15 līdz 25 gadus.

Ģenerālis Klejs ar rakstu atbildējis uz padomju virspavēlnieka Vācijā maršala Sokolovska pieprasījumu par it kā nelikumīgi notiesātiem un apcietinājumā Štraubingā turētiem padomju pilsoņiem. Sokolovskis bija pieprasījis izdot notiesāto sarakstus, līdz ar notiesāšanas motīviem. Klejs Sokolovskim paskaidro, ka daži viņa iesniegumā minētie padomju pilsoņi notiesāti nevis par nenozīmīgiem, bet smagiem noziegumiem, un pieprasa Sokolovskim minēt konkrētus pierādījumus par padomju pilsoņu netaisnu notiesāšanu.

„New York Herald Tribune" ziņo, ka visu amerikāņu virspavēlniecību Eiropā jau pirms 30. jūnija pārcelšot no Frankfurtes uz Heidelbergu. Bez tam ar Vācijas pārvaldes nodošanu ārlietu mihistrijas pārziņā no 1. jūlija iestāsies gluži jauns posms Vācijas okupācijā. Okupācijas iestādes pēc tam pārraudzīs Vāciju vienīgi politiskas un saimnieciskas kontroles nolūkos, bet atlikušais kara spēks pildīs tikai parastās policejiskās funkcijas. NYHT, BBC

Latviešu skautu vienības reģistrētas starptautiskajā birojā

Visas latviešu skautu vienības Vācijā šajās dienās saņēmušas apliecinājumu no Londonas skautu starptautiskā biroja direktore Vilsona, ka tās reģistrētas tieši starptautiskā skautu biroja DP daļā.

5. olimpiskās ziemas spēles St. Moricā

Zviedrs Ake Seiferts

uzvar grūtajā ātrslidošanas „maratonā"

SVERE FARSTADS (NORVĒĢIJA) TRIUMFĒ 1500 M SLIDOJUMĀ. — FRANCIJAS LIELĀ UZVARA SLĒPOŠANAS NOBRAUCIENĀ. ZVIEDRIJAS VIENĪBA NEPĀRSPĒTA 4×10 KM STAFETES SLĒPOJUMĀ

St. Moricā vizuļo pulversniegs, saule pie dzidri zilajām debesīm ir spožāka nekā olimpiskā uguns stadiona lielajā tornī un tajās dienās, kad sniegs, kalnu pasaule šķiet kā viena vienīga sniegkupena. Cilvēkiem, kas ir aculiecinieki 5. olimpiskajām ziemas spēlēm, liekas, ka virs zemes nav vairs nekādu citu rūpju. Tās viņi atkal redzēs tikai tad, kad 8. februāra vakarā apdzisīs olimpiskā uguns.

Sīkas rūpes olimpisko spēļu rīkotajiem tomēr ir katru dienu. Tā, piemēram, ļoti sasprindzināti gan rit olimpiskais ledushokeja turnīrs, taču vēl vienmēr nav skaidrības, vai šīs sacensības ietilpinās olimpisko spēļu programmā. Iespējams, ka ASV reprezentantu starta dēļ tās paliks „tikai" pasaules meistarsacīkstes, jo arī paši amerikāņi zina, ka viņi nevar likt roku uz sirds un apliecināt piederību tīrai amatieru saimei.

Ātrslidošanā šveicieši pāru sadalījumu izvēlējās tā, lai kopā nebūtu jāskrien vienas valsts sportistiem. Par to 11 nāciju pārstāvji protestēja. Šis protests ievērots un garākajās distancēs atseviškos pāros savienmēr praktizēts.

CETURTAJĀ DIENĀ

norvēģi turpināja savus panākumus ātrslidošanā. „Pusnakts saules zemes" pārstāvis Svere Farstads, kas ir viens no savas valsts populārākajiem sportistiem, bija ātrākais virs 1500 m distancē. Ar jaunu olimpisko rekordu — 2:17,6 min., viņš izcīnīja zelta medaļu. Otrā vietā ierindojās zviedru pasaules rekordists Seiferts (2:18,9); 3. norvēģis Lundbergs (2:18,9), 4. pag. gada pasaules meistars soms Parkinens (2:19,6), 5. zviedrs Jansons, 6. amerikānis Vorkets. Latvijas labākais sasniegums 1500 m slidojumā ir 2:16,4 min. Šo pasaules klases rezultātu 1938. g. Davosā reālizēja Alfons Bērziņš.

Nobraucienā vīriešiem bija 118 dalībnieku. Ziemeļniekiem šoreiz vajadzēja tikai noskatīties vidus-eiropiešu panākumos. 3500 m garajā ceļā ar 900 m augstuma starpību no Corviglia virsotnes pēc nelaimīga kritiena no sacensībām nācās izstāties vienam no uzvaras favorītiem italim Zeno Kolo. Ja 1936. g. olimpiskajās spēlēs nobrauciena virtuozs bija francūzis Emīls Ale, tad šoreiz skatītāji ar aizturētu elpu vēroja viņa tautieti Henriju Oriljēru. Viņš slēpoja kā akrobats un pārliecinoši izcīnīja zelta medaļu Francijai. Rezultāti: 1. Henrijs Oriljērs (Franc.) 2:55,0 min., 2. Francis Gabls (Austr.) 2:59,2, 3. un 4. v. dalīja šveicieši Rolfs Olingers un Kārlis Molitors (3:00,6), 5. Egons Šopfs (Austr.), 6. un 7. itaļi Karļo Gartners un Silvio Alvera. Labākais ziemeļnieks zviedrs Hansis Hansens ieguva tikai 10. vietu. Sieviešu konkurencē Šveices himna sveica Hedijas Šlunegeres uzvaru (2:28,0 min.), 2. bija austriete Trūde Beisere un 3. v. viņas tautiete Rese Hamere.

Daiļslidošanā pēc obligātajiem slidojumiem 1. vietā ir Ričards Butons (ASV) ar 994,7 p., 2. pag. gada pasaules meistars H. Geršvilers (Šveice) 965,2 p., 3. studentu pasaules meistars Edi Rada (Austr.) 941 p. Jaunajam amerikānim Butonam zelta medaļa jau gandrīz kabatā, jo brīvajā slidojumā viņam pašreiz pasaulē nav pretinieku. Sieviešu sacensībās jau skolas slidojumos „spīdēja" kanādiešu pasaules čempione Anna Barbara Skote.

Militārajā pieccīņā pēc pirmajām trim sacensībām (10 km slēpojuma, šaušanas un nobrauciena) vadībā ir zviedrs Bertils Hāse. Viņa tautietis Klass Engels, kas arī bija viens no uzvaras favorītiem, nobraucienā lauza kāju. Ledushokejā „spēļu" 4. dienā tikās spējās nevienlīdzīgi pretinieki. Kanādieši, ar sarkano kļavas lapu uz krūtīm, pieveica poļus 15—0 un Zviedrija uzvarēja Austriju 7—1.

PIEKTAJĀ DIENĀ

zviedrs Ake Seiferts pārtrauca norvēģu ātrslidotāju uzvaras gājienu. Slidojot jau vienā no pirmajiem pāriem, kad ledus vēl mirdzēja gluds kā spogulis, Seiferts, kas bija pasaules labākais ātrslidotājs kara laikā, grūto un garo 10.000 m distanci veica 17:26,3 min., nodrošinot sev zelta medaļu. Otro vietu izcīnīja soms Lase Parkinens (17:36,0 min.).

4× 10 km stafetes slēpojumā atsevišķa klase izrādījās skandinavi. Somi šoreiz nespēja atkārtot savu 1936. g. Ga-Pa izcīnīto uzvaru un zelta medala tika Zviedrijas vienībai (2:32:09,0 st.). Pēdējos 10 km zviedru izlasē lieliski veica 18 km slēpojuma uzvarētājs Martins Lundstrēms. Sudraba medaļu ieguva Somija, bet bronzas goda zīmi Norvēģija, pēc kam sekoja austrieši un šveicieši. Norvēģiem ļoti nelaimējās, jo vienam viņu vienības dalībniekam lūza slēpe.

Ledushokejā apbrīnošanas centrā izvirzījās Čechoslovakijas izlase, kas pārspēja Angliju 11—4! Čechu sastāvā bīstamākais uzbrucējs bija Eiropas labākais tenisists Jaroslavs Drobnijs. Kanāda veica Italiju 21—1 un ASV — Zviedriju 5—2. Ar nepiedzīvotu entuziasmu savu ledushokeja vienību atbalsta šveicieši. Šveices spēlētāji ir vārda tiešā nozīmē apbērti dāvanām.

SESTAJĀ DIENĀ

olimpisko spēļu pilsētā St. Moricā bija pilnīgs pavasaris. Lietus un atkusnis izjauca daudzus nodomus. Vispirms atlikt vajadzēja skeletona un daiļslidošanas sacensības. Skatītāju rekordskaits pulcējās slaloma sacīkstēs. Pirmo reizi uzvaras mastā pacēlās Austrijas karogs, jo sieviešu sacensībās austrietes izcīnīja zelta un arī bronzas medaļu. Uzvarētāja bija Erika Meringere. Otro vietu negaidīti ieguva amerikāniete Frēze. Ļoti sīvas un skaistas cīņas risinājās vīriešu konkurencē, kur 2 nobraucienu kopvērtējumā labāko laiku reālizēja francūzis Žens Kutē. Sudraba medaļa piekrita austrietim Edi Mālam, 3. v. ierindojās italis Vitorio Kirioni un 4. bija nobraucienā uzvarētājs francūzis Ariljērs. Viņam ir lielākās izredzes izcīnīt 1. vietu Alpu kombinācijā, kur ietilpst nobrauciens un slaloms.

„Viņi spēlē fantastiski!" par Šveices ledushokejistiem teica kāds lietpratējs, kad šveicieši uzvarēja angļus 12—3. Skatītāji redzēja patiesi „kanādisku" ledushokeja demonstrejumu. Čechoslovakija viegli pieveica Austriju 17—2 un savus „rēķinus nokārtoja" arī pēdējās vietas kandidāti: poļi tika galā ar itaļiem 13—7. Trīs spēlēs skatītāji bija aculiecinieki 54 vārtu birumam!

Galvenās rūpes St. Moricā pašreiz ir par to, kāds tuvākajās dienās būs laiks. Visi gaida salu.

DP ogļrači apmācībās Jorkširas apgabalā, Anglijā

St. Moricā nozagts olimpiskais karogs

Otrdienas vakarā nezināmi laundari St. Moricā nozaguši olimpisko karogu, kas plīvoja stadionā. Tad pat nozagts arī Somijas karogs. Pasaules sporta saimes vērtīgā trofeja — olimpiskais karogs kara laikā bija palicis neskārts pat sabumbotajā Berlinē, no kurienes to aizveda uz St. Moricu. Lielas rūpes sagādāja Somijas karoga nozagšana, jo bija tikai 2 somu karogi. Tāpēc izjuka uzvarētāju apbalvošana ziemeļu kombinētajā slēpojumā, kur uzvarēja 2 somi un vajadzēja abus karogus.

Aug mūsu slēpotāju saime

Latviešu slēpotāju nometnē Berchtesgādenā pēdējās 2 nedēļās dzīvoja interesenti. Pēc pārbaudes sacīkstēm, kur labākās sekmes guva vieglatlēts V. Zariņš un peldētāja M. Grīnberga, nometnes vadītājs V. Skrastiņš varēja priecāties par mūsu slēpotāju saimes ievērojamu pieaugumu. Pārbaudes sacīkstes notika nobraucienā, slalomā un distances slēpojumā. Vīriešu konkurencē visu šo sacensību kopvērtējumā 1. v. ieguva V. Zariņš (Minch.), 2. A. Stundiņš (Neištate), 3. H. Ozoliņš (Kasele), bet sievietēm 1. M. Grīnberga (Bad Verishofena), 2. D. Bērziņa (Valka), 3. L. Zundāne (Eslingena).

Trimdas meistarsacīkstes galda tenisā tikai vienspēlēs notiks 20., 21. un 22. febr. Insulas nometnē, Berchtesgādenā. No katras okupācijas joslas startēs 6 labākie spēlētāji. Dalībnieki jāpiesaka līdz 15. febr. Sportistiem jānem līdzi segas. Spēļu sākums 20. febr. pl. 20.30.

Baltiešu sporta un fiziskās audzināšanas komiteja (BSAA) sākusi darbu. No 27.—29. febr. Vircburgā paredzētas baltiešu boksa meistarsacīkstes, bet basketbolā un volejbolā no 23.—25. apr. Lībekā. Mūsu jaunatnes basketbolisti un volejbolisti 29. martā Vircburgā spēlēs ar igauņiem, bet 4. apr. Šeinfeldā ar lietuviešiem.

Noteikumus par sporta disciplīnu un sportistu reģistrāciju apstiprinājis LS un FAP prezidijs. Ar to radīsies iespēja apkarot sporta disciplīnas pārkāpumus un sportistu reģistrācija noteiks pārējas iespējas no vienas sporta kopas otrā.

LS un FAP angļu joslas sporta komitejas sanāksmē 27. janv. Lībekā komitejas prezidijā izraudzīja apgabala sporta vad. K. Šleiceru, R. Nakeli, V. Bechu un A. Hermanovski. Jaunatnes sacensību noorganizēšanā nolēma dot lielāku iniciātīvu pašiem jauniešiem.

Ilmāru Skaistkalnu, dzim. 1925. g. Rīgā, kurš 1943./44. g. bija Travemindē un 1945. g. febr. pirmās dienās no Lauenburgas tika nosūtīts uz Kurzemi, meklē vecāki. Ziņu biedri, ja ko zināt par viņa likteni, lūdzu rakstiet **Kārlim Skaistkalnam:** (21a) Stemmer 165, Kr. Minden i. W. (569)

Meklēju Rinu Kupsiku dzīv. Rīgā, tēva vārds Fabian Kupsik un **Sonju Segali** dzīv. Latvijā, tēva vārds Nichal Segal. Rakstīt: Innendorf-Braunschweig. Supp. Office 102 DP ACS. (568)

3 vientuļi zēni Gunārs, Herberts un Rolands vēlas iepazīties ar nopietni domājošām tautietēm no 17 līdz 26 g. v. Vēstules ar biogr. un ģimetni adresēt: Sold. R. Birzēns, S. P. 50.529, B.P.M. 519. France — T.O.A. — Par. B.C.M. „C" Paris. (565)

Divi latvju zēni vēlas iepazīties nopietnā precību nolūkā ar tautietēm no 18—25 g. Rakstīt: **Andulim un Indulim** (20b) Watenstedt ü. Braunschweig, Wohnh. 2/3. (567)

Hallo zeltenes! Divi draugi vēlas iepazīties ar Jums vecumā no 19—25 g. Mūsu kopvecums 53 g. Rakstīt: **Vecākam** un **Jaunākam,** (16) Kassel-Bettenhausen, bei Frau Richter, Erlenfuldanger Nr. 5. (574)

4 latviešu zēni Beļģijā no 20—23 g. vēlās nopietnā prec. nolūkā sarakstīties ar latvju meitenēm Vācijā, vecumā no 18—22 g., vēlama ģimetne Rakstiet **Fredim, Tedim, Harim, Hugam.** Adrese: Harijs Linde, Cite Lindeman Blok 4, Z. 23. Zolder. Limburg. Belgie. (575)

Tautietes! Divi dzīves priecīgi jaunekļi, mūzikas un deju cienītāji, vēlas iepazīties nopietnā precības nolūkā ar tautietēm ne vecākām par 25 g. Adresēt: **Vecākam, Jaunākam,** (13a) Nürnberg 2, DP Camp „Valka", 1 C—13—8. (571)

Stud. med., vēlas jaunā gadā rast dzīvesbiedri starp latviešu meitenēm vecumā no 18—30 g. Vēstules ar īsu biografiju un vēlams ar foto (uz vēlēšanos sūtīs atpakaļ) adresēt **Auseklim:** (24a) Geesthacht/Elbe, Bergerdorferstr. 71. (516)

Vai ir vēl kāds, kas 1944. g. pavasarī beidzis Ļaudonas lauksaimniecības skolu? **M. Bērziņš:** (20a) Bad-Münder (Deister), DP Hospital, Z. 34. (566)

Meklēju savus piederīgos **Annu, Ādolfu** un **Haraldu Mačus** kā arī paziņas: (13a) Schwabach bei Nürnberg, Rittersbacherstr. 8. **Ārvēds Mačs.** (452)

Latvju meitenes! Atsaucieties trim latvju zēniem patiesā draudzības nolūkā **Osim, Tedim** un **Laimonim.** Vilnis Mētra: (16) Eschborn/TS, Labor Sev. Co. 8717. (572)

VATIKĀNS UN KREMLIS

Slepenā aģenta „K" materiāli par komūnistu mērķiem Itālijā

Bostonas laikraksts „Boston Traveler" vairākos numuros sniedza lasītājiem slepenā aģenta „K" materiālu atreferējumu, kas pavadījis divus gadus, iepazīstoties ar komūnistu metodēm Itālijā.

Italijas komūnistu partija, raksta aģents K., cenšas panākt, lai pār Vatikāna mūriem plivinātos sirpja un āmura karogs. Ar baiļu, varas, nemieru, propagandas un agresijas aktiem, itaļu komūnisti Toļiati vadībā ceļā uz Itālijas kontroli jau sasnieguši valdības „priekšistabu". Vienīgi izredzīgie būs pārsteigti, ja pavasarī vēlēšanās komūnisti iegūtu vairākumu.

Veiklā un kliedzošā propaganda panākusi, ka caurmēra italis nokļuvis komūnistu ietekmē. Itaļi pēc dabas ir nacionālisti, Amerikas draugi un tradicionāli katoļi, bet tagad panākts, ka tie vērtē partijas intereses pāri visam, piebaroti ar pretamerikāņu zālēm un tic, ka Padomju Savienība, kas īstenībā tiecas pēc katoļu baznīcas iznīcināšanas, būtu baznīcas un kristietības draugs.

Aģents K. apmeklējis kādu no Romas komūnistu partijas 82 nodaļu referātu vakariem. Arī citās nodaļās darbojušies K. kollēgas. Visās nodaļās apskatija vienu tematu — „Kurp dodas Amerika". Veikli runātāji norādīja, ka ar prezidenta Ruzvelta nāvi „reakcionārie kapitālisti" atkal tikuši Amerikā pie varas un nolikvidējuši Ruzvelta piekritējus. Pūli ātri radās sašutums. Tālāk runātājs norādīja, ka amerikāņu baņķieri sagādājuši varenas Vācijas jaunuzbūvei 1000 miljardu dolaru, ka amerikāņi iekārtojot bazes karam pret Padomju Savienību, ka ASV dienvidu štatos vajājot itaļus un ka arodbiedrības tos izslēdzot. „Kad runātājs beidza, mani būtu nolinčojuši, ja būtu atklājies, ka esmu amerikāni," saka K. Gluži tāda pat musinātāja propaganda stāstīta pārējās nodaļās. Nākošā dienā stāstītais gājis no mutes mutē, un par to runāja pat tuvākās kaimiņu pilsētās. Tiklīdz šis satraukums norima, stāstīja jaunu propagandu. Tā ik nedēļas tūkstošiem itaļu nokļūst komūnistu ietekmē un iemācās nīst Ameriku.

Cita metode ir individuāla iebaidīšana, izplatot baumas par revolūcijas draudiem, noorganizējot masu demonstrācijas, radot nemierus un stāstot, ka tiek gatavots „gājiens uz Romu". Sekas arī neizpaliek. Cilvāki pārdomā, kas noticis ar antifašistiem Musolini valdīšanas laikā. Gluži dabīgi rodas jautājums: „Vai ir gudri turpināt būt antikomūnistam un riskēt nākamās vaidības dusmas? Vai nebūtu prātīgāk jau tagad pārorientēties?"

Komūnisti bieži stāsta gluži fantastiskas lietas un izraisa milzu demonstrācijas ar tīri neiespējamām prasībām — no nodokļu samazināšanas līdz veseliem vagoniem jaunu apavu — un solot visu, sākot ar īsāku darba laiku un beidzot ar bezmaksas vīna devām.

Solījumus, protams, nekad neīstenno, bet šo neveiksmi komūnisti pārvērš uzvarā, saucot: „Lūk, ko mēs mēģinam jums sagādāt — bet mūsu kapitālistiskā sistēmā valdība jums to nevēlas dot!" Šis sauklis ietekmē daudzus un komūnistiem atkal rodas klāt simtiem jaunu atbalstītāju.

Šādā veidā, šķietami atbalstot Vatikānu, konfiscējot valsts zemi, un rūpīgi iedabūjot savus cilvēkus stratēģiski svarīgajā rūpniecībā, komūnistu partija sasniegusi punktu, no kura tā gatavojas spert soli uz valsts varas sagrābšanu. Komūnisti Italijā kontrolē vismaz 30 proc. balsotāju un zina, ka līdzsvaru iespējams izjaukt, ja panāktu šķelšanos. Komūnistu partija pašlaik pārvalda darba spēku, transportu un lauksaimniecības nozari, bez tam cilvēku bailes un valsts ierēdņu svārstīgumu, tā kontrolē noteicēju preses daļu un spēj neitrālizēt radiofonu.

Beidzamo sešu mēnešu laikā katoļu baznīcas piepūle bijusi nepietiekama, lai apturētu komūnistu iešanu uz priekšu. Toļiati persona Italijas komūnistu partijā atradusi veiklāko komūnistu politiķi Eiropā, ja ne visā pasaulē. Komūnistu partijas pirmais solis pēc varas iegūšanas būšot policijas pārņemšana. Musolini izveidoja priekšzīmīgu policijas iekārtu, kas pastāv arī vēl tagad un gaida vienīgi uz vadību, kas sāktu dot rīkojumus. Tiklīdz komūnisti kontrolēs policiju, tie varēs turpmāk kontrolēt arī vēlēšanas.

Laudis vēl tīri labi atminas, kas noticis ar tiem, kas nenobalsoja Musolini policijai pa prātam.

Amerikāņi nepazīst šādu policijas sadalījumu kārtības un slepenā policijā, tālāk raksta aģents K. Itālijā policija nav padota vietējām iestādēm, kā ASV. Kārtībnieki militarizēti un pakļauti iekšlietu ministram. Militarizācija vēl spēcīgāka slepenajā policijā. Visur ir komūnistu aģenti. Kancelejas ierēdnis, pajūga vadītājs, teātra vietu ierādītājs var būt slepenās politiskās policijas ierēdnis. Restorānos zem galdiem, teātros aiz krēsliem un telefona aparātos palikuši iebūvēti mikrofoni, kas tikai jāpieslēdz centrālei. Par šo ierīču uzturēšanu gādā īpaši izraudzītas personas. Tiklīdz Toļiati ieceltu policijas vadītāju, ierīces varētu laist darbā. Tiecoties pēc šī mērķa, komūnisti jau sen panākuši savu cilvēku iedabūšanu policijā, un tūlīt pēc varas sagrābšanas tos varēs paaugstināt vadības amatos. Pašreiz šie nesvarīgās vietās strādājošie komūnisti saņēmuši rīkojumu izsekot savu priekšnieku politiskiem uzskatiem, sakārtot mikrofonus lietošanas kārtībā un nogaidīt tālāko attīstību. Ja Toļiati tiktu pie varas, šie aģenti kļūtu par policijas virsniekiem, un — Musolini policijas valsts būtu restaurēta.

Kāds aģenta K. draugs tagad strādā Italijas policijas dienestā un sniedzot vērtīgu informāciju. Viņam draugos, savukārt, esot daudzi nacionāli noskaņoti cilvēki, bet kad viņš reiz ziņojis policijai par kāda drauga — nacionālista pārsviešanos komūnistu pusē, ziņotājs apcietināts, apsūdzēts „sazvērestības simulēšanā" un atrodoties vēl tagad cietumā. Lietas iztiesāšana tuvākā laikā neesot sagaidāma.

Policijas aparāta pārņemšanas mēģinājums būs tikai Toļiati tuvākais mērķis, raksta aģents K., turpretim Toļiati tālākie plāni vēršas citā virzienā — uz Vatikāna iekarošanu.

Komūnistu bīstamākais ienaidnieks tagad ir Romas katoļu baznīca. Komūnisti netic, ka spēs pārņemt Vatikānu jau nākamā dienā pēc apvērsuma. Bet viņi ar mieru arī gaidīt. Un nogaidot tie šodien apkaro baznīcu ar visiem iespējamiem paņēmieniem. Viņi zina, ka Vatikānam ir nepārspējams informācijas dienests, kuru tie cer pārņemt. Viņi arī zina, ka baznīcas disciplīna ir nesalīdzināmi labāka par komūnistu totālo disciplīnu. Viņi apbrīno, kā tūkstošiem kilometru attālumā kāda ciema mācītāja runas iespējams diriģēt no Vatikāna.

Komūnisti Italijā neuzbrūk baznīcai, tālāk stāsta K., bet tikai kūda pret mācītājiem, kas neesot labi, kaut arī baznīca kā tāda esot „laba". Komūnisti sludina, ka Kremlis un Vatikāns spētu sadarboties, ja „slikto" mācītāju vietā stātos „labie". Komūnisti, šķietami aizstāvēdami baznīcu, pārdabūjuši tūkstošiem katoļu savā pusē. Jo skaļāk Vatikāns saka, ka neviens kristīgais nevar būt katolis un komūnists reizē, jo skaļāk komūnisti norāda, ka tie ir meli un Amerikas dolaru imperiālisma izpaudums. Komūnisti arī pārpilda laikrakstu kioskus ar izdevumiem, kas nonievā baznīcu un mācītājus. Apkarot tos nav iespējams, jo kādu izdevumu aizliedzot, tas nākamā dienā parādās ar citu nosaukumu. Pa starpām komūnisti kliedz par „preses brīvības" apspiešanu. Uz visiem komūnismam simpatizējošo katoļu iebildumiem norāda, ka vainīgā neesot baznīca, bet mācītāji. Un tūkstošiem itaļu tam notic.

„Komūnisti uzbrūk!" secina K. „Apstāklis, ka šī apkarojamā baznīca pastāvējusi 2000 gadu, tiem nekā nenozīmē. Viņi domā, ka pirms 30 gadiem atklātās idejas tomēr pārņems pasauli. Un viņi arī domā, ka lielākais šķērslis tam ir katolicisms — ko tie var satriekt, ja iegūst Vatikānu. Tas arī ir Italijas komūnistu galējais mērķis."

„LATVIJAS" ABONEMENTS,

pasūtinot laikrakstu pa atsevišķiem eksemplāriem (līdz 3 eks. iesk.), maksā RM. 7.— mēnesī — ar „Atpūtai", kas iznāk reizi nedēļā — RM. 9.— mēnesī; pasūtinot kollektīvi vairāk par 3 eksemplāriem — RM. 6.— mēnesī par eks., bet ar „Atpūtai" RM. 8.— par eks. Sludinājumu maksa: RM. 3.— par vienslejīgu iespiedrindu vai tai atbilstošu telpu; piederīgo meklēšanas sludinājumi pa puscenu, bet ne mazāk ka RM. 6.— par sludinājumu.

Abonementu pieteikumi, sludinājumi, naudas pārvedumi un korespondence adresējama „Latvijai", (13b) Günzburg/Do., Bürgermeister-Landmann-Platz 7.

LATVIJA
Latvian Newspaper
Published twice weekly. Authorized by EUCOM HQ. Civil Affairs Division, 14-th July, 1947, AG 383, 7 GEC-AGO. Editor: Kārlis Rabics. Printer: „Schwäbisches Volksblatt", Günzburg/Donau. Bürgermeister – Landmannplatz 7. Population to be served: 20.000.

Zviedrija pieķ

Bevina

Beneluksa valst pret Anglijas ierosinā

Sensācionāli apg slepenu angļu-ameri navu militāru

Sagatavošanas sarunas par Rietume bet rezultāti pagaidām ir diezgan negai to nākumā uzskatija par visdrošākajie tagad neoficiāli izteikušas dažādus iebi ierosinājumiem priekšlikumiem savienības Šīs nedēļas sākumā bija pasteigusies saglabāt savu neitrālitāti, nedēļas beigās Savienība acīm redzot uzsākusi propag varēšu kļūt Rietumeiropas savienības

„Daily Mail" ziņo, ka savienības līguma projekts, ko izstrādājusi Anglijas valdība un kam jau piekrituši Francija, visumā esot ļoti līdzīga Anglijas un Francijas pakta tekstam, kas paredz savstarpēju palīdzību pret eventuālu Vācijas uzbrukumu. Beneluksa valstis tagad jau neoficiāli paskaidrojušas, ka nevēloties pievienoties paktam, kas vērsts tikai pret Vāciju, jo atzīst, ka vienotā Rietumeiropā nepieciešami jāieklauj arī Rietumvācija. Bez tam Beļģija, Holande un Luksemburga vēlas arī, lai Rietumeiropas savienības plānus pēc iespējas cieši saistītu ar Panamerikas aizsardzības paktu, jo atzīst, ka Rietumeiropas savienībai absolūti nepieciešama ASV palīdzība.

Anglijas ārlietu ministra pārstāvis sarunām ar Beneluksa valstīm ministrs MakNīls paskaidrojis, ka Anglija arī nekādā ziņā nepieprasot, lai vienošanos panāktu tieši par to līguma tekstu, ko ierosinājusi Anglija. Viņš piebildis, ka angļu valdībai esot pilnīgi skaidrs, ko tā vēlas panākt, un arī Beļģijai, Holandei un Luksemburgai vajadzētu to noskaidrot.

Arī Francijas ārlietu ministrs Bido nedēļas beigās Ruanā runājis par sadarbošanās nepieciešamību un izteicies, ka viņš vēlētos pieredzēt Eiropas savienoto valstu tapšanu. Eiropu nedrīkstot sadalīt ar „priekšiem" un vēl labāk būtu, ja Eiropu vairs neķeltu robežas un demarkācijas linijas. Bez Anglijas un Francijas tomēr jaunu Eiropu nevarēšot uzcelt. Arī jaunās pretkolonistiskās franču arodbiedrību apvienības prezidents Žuo lielā runā atbalstījis Eiropas savienoto valstu ideju ASV atbalstā.

Ziemigu runu Vašingtonas preses klubā teicis ģenerālis Eizenhauers. Viņš pateicis, ka, pēc viņa domām, „Eiropa uz rietumiem no Volgas ir stratēģiski vissvarīgākais apgabals pasaulē ASV drošībai". Iepriekšējā dienā gan Eizenhauers pateicis, ka Krievijai „šodien nav iespējams izcīnīt globālu karu." Viņš teicis žurnālistiem: „Varat būt pārliecināti, ka līdz tam laikam, kamēr viņas stāvoklis būs tāds, ka tai liksies iespējams viegli uzvarēt karā, Krievija tāli karu nesāks." Bet piebildis: „Tomēr mazas dzirkstelītes var izraisīt lielu ugunsgrēku."

Pēc Reutera ziņām no Stokholmas, Zviedrijas valdība, kas vispirms paziņoja, ka katrā ziņā grib saglabāt savu neitrālitāti un tāpēc Beviņa plānotajā Rietumeiropas savienībā nepiedalīšoties, tagad tomēr savu nostāju revidējusi un ārlietu ministrs Undens parlamenta debašu turpinājumā paziņojis, ka Zviedrija tomēr būtu gatava piedalīties Bevina plāna reālizēšanā, ja šis plāns paredzēšot pirmām kārtām Rietumeiropas valstu sadarbību Maršala plāna ietvaros.

Jauno Zviedrijas viedokli ārlietu ministrs deklarējis pēc tam, kad Anglijas ārlietu ministrija oficiāli bija norādījusi, ka zviedru atturīgā nostāja acīm redzot esot izskaidrojama ar nepareizi iztulkotu Bevina runu, kas vispirms prasījusi Rietumeiropas morālisko un materiālo spēku sakopšanu.